Leto XXIII., št. 268 — Ljubljana, sobota 27. novembra 1943 — Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22 do 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-čekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Sowjets verloren gestern bei Krementschug 112 Panzer

Sowjetischer Brückenkopf am Dnjepr beseitigt — Mehrere Ortschaften nordwestlich Newel erobert — Gomel geräumt — Panzer-Jäger-Regiment zerstörte in vier Monaten 654 Panzer in 610 Geschütze

Aus dem Führerhauptquartier, 26. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Brückenkopf Nikopol und im grossen Dnjeprbogen wurden Angriffe der Sowjets in erbitterten, bis zur Dunkelheit anhaltenden Kämpfen im wesentlichen abgewiesen. In der Einbruchsstelle südwestlich Krementschug wird noch lebhaft gekämpft. Der Feind verlor dort gestern 112 Panzer. Von ihnen hat das schwere Panzerjägerregiment 656 unter Oberstleutnant d. R. von Jungenfeldt allein 54 Panzer abgeschossen. Eine besondere Leistung vollbrachte dabei der Leutnant Kretschmer, der mit seinem Sturmgeschütz 21 feindliche Panzer vernichtete.

Damit hat das Regiment in den letzten vier Monaten 654 Panzer und 610 Geschütze vernichtet.

Bei Tscherkassy, im Raum westlich Kiew und bei Korosten scheiterten zahlreiche feindliche Angriffe. Durch eigene Gegenangriffe wurden mehrere feindliche Abteilungen aufgerieben, ein feindlicher Brückenkopf diesseits des Dnjepr beseitigt und dabei mehrere hundert Gefangene eingebracht.

Im Raum von Gomel halten in dem unübersichtlichen Gelände zwischen Dnjepr und Pripjet die harten und wechselvollen Kämpfe an. Die Stadt selbst, die seit längerer Zeit in vorderer Kampflinie lag, wurde nach restloser Zerstörung geräumt.

Versuche der Sowjets, die Einbruchsstelle nordwestlich Gomel zu erweitern, wurden in schweren Kämpfen vereitelt und durchgebrochene feindliche Abteilungen im Gegenangriff vernichtet.

Nordwestlich Newel warfen unsere Grenadiere bei der Fortsetzung ihres von Sturzkampfflugzeugen wirkungsvoll unterstützten Angriffes den Feind unter ständiger Abwehr starker Gegenangriffe wiederum aus mehreren Ortschaften und schossen zehn Panzer ab.

An der Eismeerfront schlugen deutsche Jagdflieger und Flakartillerie der Luftwaffe einen Angriff feindlicher Fliegerkräfte gegen einen Flugstützpunkt ab und vernichteten von 65 angreifenden Sowjetflugzeugen 32.

An der süditalienischen Front fanden auch gestern keine Kampfhandlungen von Bedeutung statt.

Britische Bomberverbände führten in der vergangenen Nacht einen Terrorangriff gegen Frankfurt am Main und Offenbach. Auch auf mehrere andere Orte im Rhein-Maingebiet wurden Bomben geworfen. Bei diesen Angriffen und über den besetzten Westgebieten wurden nach noch unvollständigen Meldungen 25 britisch-nordamerikanische Flugzeuge abgeschossen.

Deutsche Flugzeuge griffen in der Nacht zum 26. November Ziele in London und Dover an.

Izjava hrvatskega zunanjega ministra

Hrvatska se bo do zadnjega diha branila proti boljševizmu in njegovim zaveznikom

Zagreb, 25. nov. DNB. Novoimenovani hrvatski zunanji minister dr. Stjepan Peric je v izjavi zastopniku DNBja poudaril, da se bo hrvatska zunanja politika kakor doslej opirala tudi v bodočnost na one temelje, ki so pogoj nezlomljivega zavezništva z Velikim nemškim Reichom in skupne borbe proti boljševizmu. Prav moskovska konferenca je ponovno dokazala, da so Anglija in Zedinjene države odločene prepustit Evropo in posebno južnovzhodne evropske države boljševikom. Kaj pa pomeni boljševiško gospodstvo, so dovolj jasno izpričale boljševiške tolpe, ki so navzlic lepim govorom v Moskvi povzročile nešteta krvava lzločinstva vprav nasproti hrvatskemu narodu, ki so svojo versko toleranco izkazale s številnimi umori hrvatskih duhovnikov, svoje pospeševanje kulture s požigom šol in šol, svoje človečanstvo z naravnost neverjetnimi bestialnostmi, svoj pojem o svobodi s tatvino in prisilnim odvlečenjem brezobrambnih kmetov. Hrvatska se počuti v vsakem pogledu kulturno, duhovno in politično povezano z zapadom in se bo do zadnjega diha branila pred boljševizmom in njegovimi zavezniki.

Kralj, ki vara svoj narod

Zlagan prestolni govor kralja Jurija

Stockholm, 25. nov. DNB. Njegovo angleško in židovsko Veličanstvo kralj Jurij je očividno mislil, da mora podati svojim narodom ponovno enkrat izjavo o političnem in vojaškem položaju. Kakor vsi zadnji govori njegovih ministrov, tako je bil tudi kraljev prestolni govor, ki ga je lordkancelar prečital v parlamentu, čisto propagandno čvekanje, čegar edini namen je bil, da nasuje angleškemu narodu pesek v oči. V ostalem pa se zdi, da boleha kralj na pešanju spomina, kajti drugače si ni možno razložiti njegove trditve, da sta imeli angleška vojska in vojska njegovih zaveznikov »na vsakem bojišču velike in pozornost zbujajoče uspehe«. Kapitulacija Lerosa in Samosa, »ofenziva v polževem tempu«, uničujoči poraz ameriške mornarice na Pacifiku in prav tako krvavi kakor brezuspešni napadalni poizkusi so morali po vsem videzu popolnoma uiti kraljevim možganom. Da govoril je celo o »triumfalnih zmagah na Sredozemskem morju« in je potemtakem moral biti prepričan, da je angleško prebivalstvo še bolj neumno kakor njegova kronana glava.

Če je kralj v zvezi s tem govoril o »pripravljenosti italijanskega naroda na vojno«, potem mu pri tem gotovo ni prišlo na misel, da je podpredsednik njegove vlade Attlee bil v tem pogledu bistveno drugega mnenja. Ta je namreč priznal, da Badoglijevi Italijani »niso izpolnili pričakovanj in si nič ne prizadevajo, da bi spremenili položaj«.

Da se je pa kralj v zavesti dolžnosti priklonil pred svojimi boljševiškimi prijatelji, to je zadeva časti, potem ko sta on in njegova famozna vlada izročila angleško usodo v Stalinove roke. Vsekakor pa je kaj groteskno, če Njegovo angleško Veličanstvo hvali boljševike, in sicer prav one, ki so spravili njegovega bratranca Nikolaja s strelom v tilnik v onostranstvo.

Tudi Boga smatra kralj za važnega činilca. Vse, kar se v Angliji dogaja, se dogaja naravno zgolj »z božjo pomočjo«. »Z božjo pomočjo« hoče tudi svojim narodom »vrniti blagslov mira in napredka«. Kako ti »blagoslovi« izgledajo, kaže primer Indije, kjer je »z božjo pomočjo« in s pomočjo Angležev pomrlo na stotisoče ljudi zaradi lakote in bede. Ta kralj govori celo še o Bogu, medtem ko njegov letalski maršal in njegovi letalski izvedenci pustijo moriti brezobrambne ljudi v nemških mestih in se še ponašajo z njihovimi »uspehi«, toda kak angleški kralj je tudi tega zmožen. Zanaša se na božjo pomoč, obdaja pa se z zločinci, lopovi in množestvenimi morilci. V najboljši družbi se nahaja ta angleški kralj, saj jo tvorijo zločinci kot dninarji in množestveni roblji kot zavezniki: Njegovi predniki so lahko ponosni nanj.

Italijanska socialna republika

Milan, 26. nov. DNB. Italijanski ministrski svet je sprejel v četrtek pod predsedstvom Duceja več važnih zakonov in ukrepov. Tako se bo nacionalna republikanska država od dne 1. decembra dalje končnoveljavno imenovala »Italijanska socialna republika«. Zastava italijanske socialne republike je trobojka z liktorskim svežnjem na vrhu droga. Vojna zastava pa je trobojka z resicami in lovorjevim robom ter z liktorskim snopom, granato, sidrom in z orlom, od katerih je vsak znak v enem od štirih oglov.

Posebnega pomena je nadalje ustanovitev skupne fronte dela tehnike in umetnosti, dočim je kapital izključen, ter uvedba enotne delavske knjižice.

Znova je ustanovljeno posebno sodišče za zaščito države, enako komisija za prevedbo nepravilno pridobljene posesti v državne roke. Končno bodo zasežene vse delnice, ki so v židovskih rokah.

Italijansko vojaško sodišče za Badoglijeve izdajalce

Rim, 25. nov. DNB. Minister za narodno obrambo maršal Graziani je izdal uredbo o sestavi vojnih sodišč. Razen tega je bilo ustanovljeno posebno vojaško sodišče v Cremoni, ki bo sodilo vojne zločince v zvezi z Badoglijevim izdajstvom. Poslovna doba tega posebnega sodišča je omejena.

Južna Italija spoznava „osvoboditelja“

Rim, 26. nov. DNB. Nov dokaz za nedisciplinirano in okrutno obnašanje anglosaških čet na Siciliji in v južni Italiji tvori poročilo nekega iz koncentracijskega taborišča pobeglega italijanskega kmeta, ki se je pravkar vrnil v svojo domovino.

»Ta sodrga,« je pripovedoval, »ima le en cilj: ropati, krasti, posiljevati in moriti. Sicilsko prebivalstvo se je v pričetku pustilo premotiti, ker je dobivalo én mesec 100 gramov belega kruha na dan, nato pa so jih ropanja poučila in spravila k zavesti. Pri svojem begu sem često srečal družine, ki so spale v obupni revščini kar na golih tleh. Nepopisne so bile razmere v koncentracijskem taborišču v Raguzi, kjer je bilo zaprtih 5000 ljudi. Internirancem so s silo pobrali njihove ure, zapestnice in denar. Spali so pod milim nebom brez vsakršne slame.«

Bolgarska vojska oborožena bolje kakor kdaj prej

Sofija, 25. nov. DNB. Bolgarski vladni list »Dnes« se peča z bolgarsko vojsko in poudarja, da je danes bolje oborožena kakor kdaj koli prej. Dobro izvežbana in oborožena z najmodernejšim orožjem je činilec, s katerim se mora računati. Je pa še nekaj drugega, kar daje bolgarski vojski veljavo in moč. To je zedinjenje in svoboda bolgarskega naroda, za kar se je bolgarska vojska vedno pripravljena boriti. Za to svobodo in zedinjenje je bolgarski narod doprinesel v preteklosti že mnogo krvavih žrtev, ki predstavljajo sedaj prav vir moralne moči. Obdana z ljubeznijo vsega naroda stoji na straži in bo sleherni, ki si želi, da jo preizkusi, naletel nanjo.

Sovjeti izgubili včeraj pri Kremenčugu 112 oklopnikov

Sovjetsko mostišče ob Dnjepru odstranjeno — Več krajev severnozapadno od Nevela osvojenih — Gomel izpraznjen Oklopni lovski polk uničil v štirih mesecih 654 oklopnikov in 610 topov

Führerjev glavni stan, 26. nov. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Na mostišču Nikopol in v velikem Dnjeprovem loku so bili sovjetski napadi v ogorčenih do mraka trajajočih bojih v glavnem odbiti. Na kraju vdora južnozapadno od Kremenčuga so še živahni boji. Tu je sovražnik izgubil včeraj 112 oklopnikov. Od teh jih je zgolj težki oklopno-lovski polk 656. pod poveljstvom rezervnega podpolkovnika von Jungenfeldta uničil 54. Poseben uspeh je pri tem dosegel poročnik Kretschmer, ki je s svojim protioklopnim topom uničil 21 sovražnikovih oklopnikov.

S tem je ta polk v zadnjih štirih mesecih uničil 654 oklopnikov in 610 topov.

Pri Čerkasih, na področju zapadno od Kijeva in pri Korostenu so se izjalovili številni sovražnikovi napadi. Z našimi protinapadi smo uničili več sovražnikovih oddelkov, odstranili sovražnikovo mostišče na tej strani Dnjepra in privedli več sto ujetnikov.

Na področju Gomla se nadaljujejo na nepreglednem ozemlju med Dnjeprom in Pripjetom hudi in izpremenljivi polni boji. Mesto samo, ki je že dalje časa v najsprednejši bojni črti, je bilo po popolnem uničenju izpraznjeno.

Sovjetski poizkusi, da bi razširili vdor severnozapadno od Gomla, so se v hudih bojih izjalovili, sovražnikovi oddelki pa, ki so prodrli, v protinapadu uničeni.

Severnozapadno od Nevela so vrgli naši grenadirji pri nadaljevanju svojega napada, učinkovito podprtega od strmoglavnih letal, sovražnika po stalni obrambi močnih protinapadov ponovno iz več krajev in uničili 10 oklopnikov.

Na fronti ob Ledenem morju so odbili nemški lovci in protiletalsko topništvo zračnega orožja napad sovražnikovih letalskih sil proti nekemu letalskemu oporišču in sestrelili 32 izmed 65 napadajočih sovjetskih letal.

Na južnoitalijanskem bojišču tudi včeraj ni bilo nobenih bolj pomembnih bojev.

Angleški oddelki bombnikov so izvedli v pretekli noči teroristično napad na Frankfurt ob Meni in Offenbach. Tudi na več drugih krajev na rensko-nemškem področju so bile odvržene bombe. Pri teh napadih in nad zasedenimi zapadnimi ozemlji je bilo po še nepopolnih poročilih sestreljenih 25 anglo-ameriških letal.

Nemška letala so napadla v noči na 26. novembra cilje v Londonu in Dovru.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 26. nov. DNB. Petkovo vojno poročilo javlja, da je napadel sovražnik pri Uhtni po živahni topniški pripravi na dveh mestih v moči čet, da pa je bil z občutnimi izgubami odbit. Na ostalem bojišču je prišlo do spopadov izvidniških skupin.

Hude sovjetske izgube zapadno od Kijeva

Močni boljševiški napadi v Dnjeprovem loku zavrnjeni — Hudi boji južno od Kremenčuga in na obeh straneh Gomla

Berlin, 25. nov. DNB. Na jugu vzhodnega bojišča so boljševiki po izjalovljenju svojih dosedanjih sunkov proti predmostju južno od Nikopolja razširili svojo napadalno fronto dalje proti jugozapadu in so napadli 24. t. m. na predmostju Hersonu v jakosti bataljona po močni topniški pripravi. To se je zgodilo večkrat in je uspelo nekaterim četam, da so prešle na zapadno obalo reke Konko. S takojšnjim močnim protinapadom so vrgli nemški grenadirja sovražnika nazaj. Ujetih je bilo mnogo ujetnikov, zaplenjenega je bilo tudi precej orožja. Ko je pričel sovražnik nove priprave za napad, je pričelo nemško topništvo obstreljevati izhodišča ter jih razbilo. V boje so posegla tudi bojna letala, ki so bombardirala z dobrim uspehom sovražnikove čete in prevozne čolne na Konku, na Gnilem morju in na predmostju severno od Kerča.

Kljub stalnemu slabemu vremenu so poizkušali boljševiki znova prebiti nemške postojanke pri nikopoljskem predmostju, zaradi težkih izgub prejšnjih dni pa so bili napadi izvedeni le s slabšimi silami in brez medsebojne zveze. Vsi ponovni sunki so ostali brez uspeha in so se zlomili ob odporu nemških grenadirjev, oklopnih grenadirjev in gorskih lovcev, s hudimi izgubami za sovražnika.

Pač pa je na vdornem področju med Dnjepropetrovskom in Kremenčugom vzdrževal sovražnik v polni mer svoj pritisk na dosedanjih mestih. Južnozapadno od Dnjepropetrovska in severno od Krivega Roga je znova napadel v širini kakih 40 km. Kljub zelo težkim izgubam mu je najprej uspelo, da si je pridobil gotove prednosti, po srditih, zaradi slabega vremena zelo oteženih bojih pa so nemške čete, ki so odrezale in očistile sovražnikove vdore, zopet vzpostavile glavno bojno črto, ki so jo držale proti vsem nadaljnjim sunkom. Posebno so se trudili boljševiki pri Kremenčugu, kjer so po ureditvi krajevnega težišča in po močni topniški pripravi napadli z velikimi pehotnimi in oklopnimi silami. S tem težkim sunkom so vdrli v nemške črte, vendar je bil sovražnik s protinapadom zadržan in delno že vržen nazaj. Boji so še v polnem teku. Med protinapadi je bil odrezan in uničen sovražnikov vdorni klin. Samo tu znašajo boljševiške izgube več oklopnikov, 21 protitankovskih topov, okrog 500 padlih in nad 100 ujetnikov.

Drugo težišče na jugu vzhodnega bojišča je bilo zapadno od Kijeva. Tu so uničile nemške čete še preostale ostanke v zadnjih dneh obkolienih sovražnih bojnih skupin. Poleg že v vojnem poročilu objavljenega velikega plena oklopnikov, topov, pehotnega orožja in tovornih avtomobilov je izgubil sovražnik skoraj 3000 padlih in 1000 ujetnikov. Po očiščenju kotla so nadaljevale nemške čete napad in so si kljub izrednim ozemeljskim težavam pridobile nadalnje ozemlje. Sovražnik je zaman poizkušal s srditimi protinapadi zaustaviti napredujoče nemške oddelke. Odpor je bil zlomljen, uničenih na je bilo zelo mnogo oklopnikov. Tudi sovražnikovi sunki severno od Žitomira z namenom, da bi vezal nemške čete, so se vsi izjalovili. Uspeh nemškega napada v območju avtomobilske ceste Žitomir—Kijev je omogočil nemškim četam presenetljive sunke pri Korostenu in doseči določene cilje. Bojni letalci so podpirali napade z bombnimi napadi na sovražnikov železniški promet v okolici Kijeva.

Posebno srditi boji so se razvili znova na težko prehodnem gozdnem in močvirnem področju severno od Rečice, ki ga križajo številne reke. Boljševiški, pri katerih so bili tudi člani tolp, ki so se v tamkajšnjih krajih dobro spoznali, so izvedli svoj sunek dalje proti severu in so večkrat poizkušali obkoliti nemške zaporne postojanke in oporišča. Težko orožje je vedno znova oviralo sovražnika in mu skupno z bojnimi letali oteževalo izkoriščanje nepreglednega položaja. Pehotni oddelki so vdrli globoko v bok napredujočih sovražnikovih udarnih klinov, jih odrinili od njihovih ciljev in ponovno osvodili več krajev. Tudi severno od Gomla so boljševiki napadli. Nemške čete so dosegle lepe obrambne uspehe. Boji proti severu so skušali boljševiki južnozapadno od Kričeva razširiti svoj vdor. V srditih bojih so bile sovražnikove sile zadržane v globini vdora in prisiljene, da so zčrpale svojo moč v brezuspešnih napadalnih poizkusih v različnih smereh. Na ostalih frontah srednjega odseka je bil sovražnik po večini miren, pač pa so nemške čete nadaljevale protinapade za zoženje vdornega področja pri Nevelu. Severnozapadno od mesta so zlomile žilav boljševiški odpor in so sestrelile pri obrambi svojih novo pridobljenih črt 17 sovjetskih oklopnikov. Nemški izvidniki so opazili severno od Nevela sovražne čete, ki so se zbirale za razbremenilne napade. Strmoglavna letala so jih napadla in jih razbila.

Bombardiranje ladij v Bastiji in La Maddaleni

Berlin, 26. nov. DNB. Močan oddelek nemških vojnih letal je napadel, kakor poroča vojno poročilo 25. t.m. sovražna oporišča in ladijske cilje na zapadnem Sredozemskem morju. Napad je bil izveden v noči na 25. novembra v težavnih vremenskih razmerah in kljub močni sovražni protiletalski obrambi, podprti s protiletalskim topništvom in nočnimi lovci. Cilj napada je bila luka Bastija na otoku Korziki in otoška trdnjava La Maddalena severno od Sardinije. Bombni zadetki so povzročili obsežna razdejanja v oporiščih brzih čolnov in na drugih napravah teh dveh luk. V pristanišču Bastiji so slišali močno eksplozijo, v luki La Maddaleni pa je bila težko zadeta velika ladja.

Italijanska vojna ladja prešla k Nemcem

Rim, 25. nov. DNB. Po zadnjih bojih na Egejskem morju je Badoglijeva klika ukazala neki italijanski vojni ladji, naj se poda na angleško Malto, na odprtem morju pa je posadka razorožila svoje častnike in odplula v neko nemško vojno luko. Ko so pripluli tja, je posadka predala nemškim oblastem svoje častnike kot ujetnike.

Žrtve napada na Toulon

Pariz, 26. nov. DNB. Agencija OFI javlja, da je bilo doslej naštetih 352 mrtvih in 527 ranjenih žrtev angloameriškega bombardiranja Toulona. To pa so le začasne številke.

Anglija pričakuje še težke izgube

Ženeva, 25. nov. DNB. Angleški vojni minister je v govoru v Farnhamu (Surrey) opozoril na težke izgube, ki jih bo še utrpel angleški narod v tej vojni. On mora, je dejal, podčrtati to, kar je Churchill že prej dejal, namreč, da za angleški narod še ni prišel čas, da lahko položi mirno roke v žen. Vojni minister niti malo ne misli, da bodo utegnili zgolj zvok trobent podreti »Hitlerjeve jerihonske zidove«.

Kolikor žrtev je imel angleški narod tudi v preteklosti, gotovo jih bo imel v bodočnosti še več. V prihodnjem letu se pričakujejo verjetno težje izgube med četami in morda tudi med civilnim prebivalstvom, kakor so bile doslej v tej vojni.

49.5 milijona mark za zimsko pomoč

Berlin, 26. nov. DNB. Dne 23. in 24. t.m. izvedena druga cestna zbirka nemške delavske fronte za vojno zimsko pomoč v l. 1943-44 je nabrala po začasnih podatkih 49.551.233.69 RM. Lani so nabrali le 43.135.417.10 RM in znaša letošnji presežek 6.415.816.59 RM ali 14.9 odstotka.

Ustanovitev turškega poslaništva v Kanadi

Ankara, 25. nov. DNB. Turška vlada je ustanovila v Ottavi (Kanada) novo poslaništvo in je akreditirala tamkaj poslanika Alija Šefkija Mehmeda iz turškega poslaništva v Washingtonu.

Slovenska žena in komunizem

Komunizem se ponaša, da posveča ženi največjo pozornost. Seveda ne dela tega zato, da bi potenciral vse one lastnosti v ženi, ki tvorijo bistvo ženskosti, kar se sicer dogaja redno tam, kjer sodeluje tudi žena, ampak zato, da izkoristi ženo kot izvrstno pomožno orodje, ki daje komunizmu prednost pred nasprotniki, ki se istega orodja doslej še niso posluževali. Baš izrabljanju žene kot pomožnega orodja v svoji zločinski politiki se ima komunizem zahvaliti za mnoge uspehe svojega delovanja, za mnoge »zmage«, ki bi jih sicer nikoli ne dosegel. Tega dejstva se je komunizem vedno zavedal, zato mu je tudi posvetil največjo pozornost, saj se imenuje eden najvažnejših centralnih uradov Kominterne v Moskvi »Rdeča internacionala žen«, ki ima razpredene svoje mreže po vsem svetu. Tudi Ljubljana ni izjema, ampak tvori zelo važen vozel v tej mreži.

Torej tudi tebi, slovenska žena, komunizem ni prizanesel. Tudi ti bi skoraj postala žrtev v njegovih mrežah. Ker si pa imela dovolj tiste notranje sile, ki odlikuje predvsem tebe, slovenska žena, si se borila z njim in se mu iztrgala iz krempljev.

Toda še ne povsem...

Vabe, ki jih je komunizem vrgel med naše ženstvo, so vse preveč zapeljive, da bi se jih del tega ženstva ne oprijel. Za vsako kategorijo žena, a teh je dosti, je našel komunizem svoj trnek — in je ribaril.

Del site in vsega naveličane ženske inteligence je zajel v različnih »sekcijah«, kulturnih in sportnih, javnih in zasebnih, kjer se je v društvenem okviru širil pod krinko raznih »ženskih vprašanj«, jih je bilo vedno obilo na sporedu.

Drugi alj pa isti ženski del je navdihnil s tistim proslulim vprašanjem ženske emancipacije. Zakaj bi se vendar tudi ženske ne udeleževale političnih volitev, zakaj bi tudi ženske ne smele biti v višjih političnih in upravnih službah? Za vsemi takšnimi in podobnimi vprašanji tkzv. ženske emancipacije je skoro vedno tičal komunizem in podpihoval ogenj nezadovoljstva, četudi je bil neupravičen in četudi ga je vžgala mnogokrat le histerija.

Tretji svoj trnek je komunizem vrgel med promenadno žensko mladino, ki neizrečeno ljubi modo in ki ji pravljica o princu iz devete dežele ni več moderna, pač pa se ji zde tembolj moderni cigareta v ustih (za »zrahljane« živce), alkohol v želodcu (kot posledica »hausbala«) in OF-listič v žepu, ki je našel svojo pot v žep na sestanku »trojke« tam nekje za železniškim prelazom v Tivoliju.

Najbolj ogabna in normalnemu človeku najbolj zoprna pa je od komunizma v svet vržena teorija o svobodni ljubezni. Žena ne sme biti last enega, ona pripada kolektivu, ki z njo razpolaga poljubno, kakor se razpolaga s strojem. Na ta trnek naj bi se ujeli vsi perverzni tipi, predvsem pa vlačuge, ki znajo komunizmu tako zelo koristiti, kar je nedavna preteklost lepo pokazala.

In še in še bi lahko našteval komunistična gesla, ki naj zvabijo ženo, da se vključi v komunistični stroj in postane odtlej le kolešček v satanskem mehanizmu. Toda bolj važno kakor to je, da zvemo za učinek teh gesel, da vidimo posledice, ki so jih rodila in da uvidimo njih ogromno škodo za naše ženstvo in za naš narod.

Že zahteva po popolni enakosti, po izenačenju med moškim in žensko v bitju in žitju je tako nevarna, da bi lahko pripeljala naš rod do popolne degeneracije, in končnega propada. Narava stvari se protivi temu zahtevku, kakor se protivi komunističnemu evangeliju sploh, a naravni zakon je najvišji zakon pravilnega razvoja človeka. Globoke duševne in telesne razlike ločijo moža od žene in dajejo vsakemu svoje področje izživljanja, ki se v medsebojnem žitju dopolnjujeta do harmonične popolnosti. Drug drugemu sta potrebna in vprav, ker se funkciji moža in žene tako ločita, šele njuna popolna harmonija tvori tisto bitje, ki mu pravimo človek.

Toda komunizem se na to ne ozira, s silo razbija naravni zakon in vsiljuje človeštvu svojega. Gorje pa ljudstvu, ki naravni zakon zavrže in sprejme komunistični zakon!

Ruski narod je moral sprejeti ta zakon. In ruska žena danes ni žena, ni mati, ženski bataljoni na frontah tekmujejo z moškimi v pokolju ljudskih bitij, deset tisoč pilotk-žena šteje boljševiška vojska, tisoče žena vrši krvniški posel politkomisark, a milijoni delajo kot roboti v najtežjih poslih vojne industrije in rudokopov, ki so sicer bili pridržani izključno le moškim in še to največ Kitajcem.

Ruska žena danes ni mati, ki podpira vse štiri stebre svojega doma, medtem ko je mož na bojišču, ne, ona je danes mnogovrstni robot, na fronti, v tovarni in v rudniku; ona je danes v smislu nesrečne doktrine v celoti izenačena z možem. **Ne preti ruskemu narodu katastrofa radi pobitih milijonov, porušenih mest in požganih vasi, saj to se je v njegovi zgodovini neštetokrat zgodilo, ampak mu preti poginzato, ker mu je židovsko-marksistična miselnost odvzela ženo in mater ter ju nadomestila z živim robotom, ki služi kot razvedrilo sovjetskemu moškemu tipu, poleg tega pa kot stroj za razmnoževanje otrok, ki deluje na osnovi najbrezobzirnejšega izrabljanja delovnih sil.**

Toda kaj vse to briga sovjetske židovske mogotce! Saj ne gre tukaj za ruski narod, kakor ne za slovenskega, gre za nekaj »višjega«, za svetovno revolucijo, za diktaturo proletarijata in zato je pač treba mnogo, mnogo žrtev, ker jih pa drugi nočejo dati, naj jih daje torej Slovani.

Res je, da se bije danes totalna vojna, ki zahteva marsikje tudi od žene aktivni

Nadaljevanje na 2. strani

Slovenska žena in komunizem

Nadaljevanje s 1. strani

poseg na nekaterih področjih, kjer je sicer delovala moška sila, toda položaj te žene v Evropi je ostal kljub temu v bistvu nejzpremenjen. Saj bi se končno tudi druge države lahko ravnale po sovjetskem principu in gotovo je, da bi za prvi hip mnogo pridobile na svoji moči, pa tega vendar ne store. Zavedajo se, da takšen položaj žene, kakršen je v Sovjetski zvezi ne vodi do zmage, dasi ustvarja nekaj navideznih uspehov, ampak vodi do narodne degeneracije, kar pomenja začetek konca.

Tudi v slovenski »osvobodilni« borbi je komunizem podelil ženi iste vloge kakor drugod, toda naletel je na prehud odpor. Zato je moral malo popustiti.

Že v dobi Jugoslavije je komunizem brezvestno izkoriščal žensko mladino kot izvrstno sredstvo za pridobivanje novih moči. Na univerzi in srednjih šolah je ta bledolična »zlata« mladina, navadno iz boljših družin, po nalogu lovila na trnek svobodne ljubezni naivne meščanske kaline, ki so morali potem na sestankih v dvoje namesto sladkih besed o ljubezni poslušati razglabljanja o razredni borbi z motivacijo: to je sedaj moderna ljubezen. Ko pa je bil kalin že dovolj prepariran, ga je predstavnica te ženske mladine zapustila in vrgla trnek na nov eksemplar. In tako se je nadaljevalo. Ubogi prevarani in osramočeni kalinčki premnogokrat niso našli drugega izhoda iz tega položaja, kakor da so ostali to, kar so bili postali. Marsikak komunist se bo ob teh vrsticah spomnil, da je bil tudi on včasih takšen kalin.

Toda vloga, ki jo je v teh primerih igralo slovensko dekle, je še dokaj nedolžna v primerj z vlogami, ki so nastale po razpadu bivše jugoslovanske vojske. Dan je bil znak za začetek širokopotezne akcije.

Prave komunistke in one, ki so bile v to prisiljene, odslej delijo s svojimi moškimi tovariši »na terenu« skupno usodo. V vsakem pogledu naj bo »tovarišica« svojemu »tovarišu« koristna: v času počitka naj mu služi v zabavo in kratek čas, v času boja in pokolja pa kot zgled drznosti in brutalnosti.

»Tovarišica« je tako polagoma pozabila na svojo ženskost. Vse, kar odlikuje pravo ženo in ji po pravici daje napram moškemu naziv nežnega spola, je v njej zamrlo. Stremela je po moški popolnosti, a postala je ženski hermafrodit. Telesna in duševna izprememba v njej je rodila bitje, ki je svoje strašne lastnosti podčloveka pokazalo nad onimi, ki se zvezani niso mogli postaviti v bran in ki so v dolgotrajnih groznih mukah pred smrtjo na sebi okusili vse one strasti, s katerimi komunizem obdaruje svoje ženske pripadnice.

Medtem pa je komunizem v mestu nadaljeval z zastrupljanjem mladine. Starostna doba mu nikdar ni delala nobenih ovir. 14 ali 15 letni otrok mu je pripravni teren za zastrupljanje z marsistično doktrino; srednješolka je prepotrebni objekt, ki naj širi propagandni material, trgovska učenka in služkinja pa naj vršita vohunsko in temu podobne funkcije v družinah in obratih, kjer sta nastavljeni.

Najbolj žalostno poglavje, ki ga je komunizem pri nas načel in izvajal, pa je zloraba moralnosti za dosego komunističnih smotrov. Ženska čast je zanj le buržujska izmišljotina, ena izmed ovir, ki jo je »buržuj« stavil na pot »svobodi proletarca«.

Za ves slovenski narod najsramotnejša dejstva smo imeli priliko videti in občutiti. Videli smo, ko se je slovenska žena prodajala priliznjenemu badoljevcu, ena zato ker je za ceno časti odkupovala zajete razbojnike in za isto ceno spravljala pod ključ komunizmu nevarne elemente, druga pa zato, ker ji je to dejanje narekovala sla po trenutnem uživanju, posledica krute materialistične vzgoje.

Da je slovenski narod obogatel tudi v tem pogledu, da namreč poseduje čedno številce žena, ki so pljunile na svojo narodno in osebno čast, se imamo, kakor za neštete druge »dobrote« zahvaliti izključno le komunizmu.

Toda tudi temu bije sedaj zadnja ura...

Nedavno je stala slovenska žena pred usodno odločitvijo. Pred njenimi očmi sta stali dve viziji, dve podobi.

Prva podoba je kazala stvor v hlačah, čigar oči so odsevale nečloveško mržnjo, usta pa so bila nakremžena v sadističnem režanju. Izžet in izpit obraz je orisal bitje, v katerem so prevladovali vsi živalski instinkti; krčevito stisnjena pest je držala s še svežo krvjo okrvavljeni nož. Usta tega nestvora so histerično hropla: »Smrt izdajalcem!«.

Druga podoba, pred katero se je znašla naša žena, je bila vsa ožarjena od čudovitega sijaja. Predstavljala je od teže skrbi in bremen sključeno osebo, bitje, čigar obraz je kazal plemenite poteze, gube na čelu in okrog ust so skrivale v sebi toliko gorja in žalosti in obenem toliko radosti. Bila je to vsem nam dobro znana podoba, ena izmed neštetih, ki nas obkrožajo — podoba slovenske matere. Njene ustne so ljubeče šepetale materinski blagoslov: »Otrok moj...«

Pred tema dvema podobama je stala slovenska žena. Za eno izmed obeh je morala pasti odločitev, od katere naj zavisi useda slovenskega naroda. Prva slika je kazala ženo, ki jo ustvarja komunistično-marksistično miselnost, ženo-komunistko, tipa židovske Roze Luksemburg, druga pa je kazala nositeljico slovenstva v preteklosti in sedanjosti, ženo-mater Ivana Cankarja.

In odločitev je padla...

Izvržek našega ženstva se je že sam izločil, za njega ni več poti nazaj, žalujoči ostanek pa čaka na svojo usodo.

Prava slovenska žena, slovenska mati in slovensko dekle pa korakata danes skupaj s slovenskimi domobranci v idejni in duhovni povezanosti, v borbi za boljšo bodočnost svojega naroda!

JANKO JANKOVIČ.

Papenovo potovanje v Budimpešti

Carigrad, 26. nov. DNB. Iz Budimpešte javljajo, da je tjakaj prispel poslanik von Papen, ki se bo v nekaj dneh vrnil nazaj v Ankaro.

Turški poslanik v Rimu potuje v Ankaro

Carigrad, 26. nov. DNB. Listi javljajo, da je prispel v Budimpešto z vsem osebjem turški poslanik v Rimu Ruchen Kug Eachref Uenaydin, ki bo od tam odpotoval naprej v Ankaro.

Komunisti so umorili tudi prof. Keka

Grobnica mučenikov pri Ruperč vrhu na Dolenjskem

V naših poročilih o komunističnih divjanjih na Dolenjskem je bil večkrat omenjen tudi Franc Kek, profesor veronauka na realni gimnaziji v Novem mestu. Kakor toliko drugih, je po badoljevski izdaji prišel tudi on v oblast tolovajev. Prijeli so ga v Novem mestu in ga potem vlačili iz zapora v zapor. Njegovi sotrpini, ki so v zaporih naleteli nanj, so bili polni občudovanja za njegovo pogumno zadržanje in so mu bili hvaležni za tolažbo in bodrilo, ki ju je dajal sojetnikom. Bilo je to med drugim v kleti požgane graščine Breitenau pri Novem mestu in nato v Birčni vasi. Pozneje ga ni videl nihče več in ni bilo mogoče ničesar izvedeti o njegovi usodi. Ko pa so medtem pričela prihajati na dan strahotna razkritja, kako so komunisti na Turjaku, v Kočevju, Ribnici in drugod zverinsko pomorili svoje ujetnike, skoro ni bilo mogoče več dvomiti, da so umorili tudi profesorja Keka, katerega so poznali in se bali kot načelnega nasprotnika komunizma.

Zdaj se je izkazalo, da je bilo na žalost res tako in da je tudi prof. Kek postal žrtev podivjanega komunizma. Čim večji del Dolenjske je očiščen tolovajskih morilcev, tem več podrobnosti se razkriva o strahotah komunističnega besnenja. Tako so se sedaj mogle doznati tudi zanesljive vesti o prof. Keku in njegovi mučeniški usodi.

Prof. Franc Kek je bil, kakor smo že omenili, nazadnje zaprt v šoli v Birčni vasi pri Novem mestu. Z njim je bilo tam še 80 do 90 drugih ujetnikov moških in žensk. Ob prihodu nemških vojaških oddelkov v Novo mesto, bilo je to dne 22. oktobra, so tolovaji urno pobegnili tudi iz Birčne vasi. Oditi so morali tako hitro, da niso mogli vzeti s seboj vseh ujetnikov. Večino so jih v naglici izpustili, 15 pa so jih vendarle odvlekli s seboj, med njimi prof. Keka. Isti večer so prijeli in pridružili tej petnajstorici še tri nadaljnje žrtve: graščaka Fabjančiča z Ruperč vrha, načelnico Katoliške akcije Marijo Golobovo in nekega starega moža, ki ga nobeden od ujetnikov ni poznal. Vseh teh 18 žrtev so ponoči odgnali v gozd Padež pri Ruperč vrhu in jih tam za nekaj ur zaprli v dveh skednjih. Naslednji dan, dne 22. oktobra na vse zgodaj, pa so razen treh ali štirih vse odpeljali zopet v gozd ter jih tam postrelili, med njimi poleg omenjenih treh, katere so šele prejšnji večer pograbili, tudi prof. Keka.

Prof. Franc Kek je bil star 48 let. Doma je bil iz okolice Trebnjega in je študiral na novomeški gimnaziji. Preden jo je mogel končati, je bil ob izbruhu prve svetovne vojne l. 1914 poklican k vojakom. Ostal je v vojaški službi do konca vojne in postal rezervni oficir. Ves čas je služil pri takratnem 17. pešpolku »kranjskih Janezov«. Po vojni je končal gimnazijo in nato ljubljansko bogoslovje. Nekaj let je kaplanoval, leta 1927 pa je prišel v Novo mesto, bil tam vikar in kanonik, potem pa postal profesor verouka na novomeški gimnaziji. Užival je velik ugled in imel velik vpliv pri dijakih in pri vseh drugih, ki so ga poznali in teh ni bilo malo. Prav zato je bil komunistom še posebej trn v peti in so ga potem, ko so ga dobili v roke, tako zločinsko umorili. Prof. Franc Kek pa se je kot junak in mučenik pridružil legiji onih tisočev Slovenk in Slovencev, ki so padli za svoj narod in svoje prepričanje.

Nov množični grob odkrit pri Trstu

Rim, 26. nov. DNB. V bližini Trsta so v četrtek odkrili nov množični grob, v katerem je bilo zakopanih več nesrečnih žrtev komunističnih tolp, ki jih je svoječasno zborožil general Roatta. Prebivalstvo je ugotovilo istovetnost 8 trupel. V nedeljo bo v Trstu svečan pogreb umorjenih žrtev.

*

Usodna zločinska povezanost med badoljevci in komunisti je v kratkem času obrodila svoj zločesti sad. Ne mine dan, da se ne bi odkrili sledovi in dokazi grozodejstev, ki so jih komunistični podivjanci izvršili nad nedolžnim in brezzaščitnim ljudstvom. Zlikovci in izdajalci bivše savojske cesarske vojske so oborožili zverinske tolpe morilcev ter jih izpustili nad prebivalstvo naših pokrajin. Ime generala Roatte kot posrednega krivca teh umorov bo za vedno povezano s temi barbarskimi pokoli.

Čiščenje Bosne komunističnih tolp

Berlin, 25. nov. DNB. V zadnjih dneh so nemški oddelki, kakor je zvedel DNB., očistili ozemlje severovzhodno od Sarajeva komunističnih tolp, ki so se klatile v manjših skupinah po vaseh, pozkušale nahujskat prebivalstvo in mobilizirati može za nove komunistične tolpe. Dve izmed teh terorističnih skupin sta bili napaden v večjih taboriščih in sta pri tem zbrali vedno vse žene in otroke dotičnih vasi ter jih, v enem primeru 250, v drugem pa 300, poslali naprej proti naskakujočim nemškim edinicam, da bi tako ovirali nemške vojake pri streljanju in s tem omogočili tolovajem beg. Navzlic temu zahrbtnemu in gnusnemu načinu boja pa je uspelo uničiti te tolovaje. Po končani akciji so prešteli v celotnem odseku 350 mrtvih komunistov.

*

Tudi Bosna trpi pod komunističnimi divjaki, ki brezobzirno uničujejo narod, da bi nad grobovi zavihrala krvava zastava »generala«. Tita. Vse kaže, da se tamošnja komunistična svojat poslužuje še krutejših prijemov in tira v boj ženske in otroke, porabljajoč jih za ščit. Ta način je višek pokvarjenosti, toda komunisti se ne strašijo niti največjega zločina. Nesrečnemu narodu preostaja samo ta nada, da bodo razbojniške tolpe v kratkem zatrte, s čimer se bo nehal križevi pot našega ljudstva.

Francosko priznanje nove libanonske vlade

Ženeva, 26. nov. DNB. Predsednik libanonske republike, predsednik ministrskega sveta in vsi libanonski ministri zopet normalno poslujejo, pravi neka izjava, ki jo je po Reuterjevi vesti v sredo zvečer izdalo londonsko informacijsko ministrstvo. Izjava pravi, da so vlado priznali Francozi kot de facta vlado in da jo smatrajo britanske oblasti kot uradno priznano vlado. Na povelje libanonskega ministrskega predsednika je bila ustavljena splošna stavka. Položaj je zopet normalen. Rešiti je treba samo še načelno vprašanje, ali ima namreč libanonska vlada pravico izpremeniti državno ustavo.

Vigo, 25. nov. DNB. Zastopnik iraškega regenta Emir Zeid je izjavil v poslanici libanonskemu predsedniku Bechar el Khouryja: »Svet je bil priča močnega sodelovanja med arabskimi državami, ki so se kakor en mož dvignile za neodvisnost Libanona.«

Antakya, 26. nov. DNB. General Catroux, ki je po nalogu alžirskega odbora pomiril libanonski spor, je sedaj pričel kaznovati razne višje uradnike, ki so baje skupno z generalnim delegatom Helleuom povzročili krizo. Očividno hoče pokazati svoje spoštovanje pred Angleži, ki so vrhovni gospodarji v Siriji in Libanonu.

Proti turško-sirskemu tihotapstvu

Carigrad, 25. nov. DNB. Tihotapstvo turškega blaga preko sirijske meje, vsled katerega primanjkuje v Turčiji že več stvari, je v zadnjem času zavzelo tak obseg, da je sedaj turški državni predsednik osebno zahteval odstranitev teh neprilik. Po izjavi ministra za monopole je izdal ukaz, naj se zatre prepovedano tihotapstvo.

Minister za monopole se mudi že 14 dni v južnih pokrajinah in proučuje tamkajšnje razmere. Sedaj se bo vrnil v Ankaro in bo o vsem poročal.

Nesreča švicarskega vojaškega letala

Bern, 25. nov. DNB. Uradno objavljajo: Dne 24. novembra se je pri vaji zrušilo v bližini Adelbodena švicarsko vojaško letalo, ki je zgorelo. Posadka, sestoječa iz pilota in opazovalca, se je ubila.

Komunistično rovarjenje v Švici

Bern, 25. nov. DNB. Uradno objavljajo, da je sklenil švicarski zvezni svet uvesti sodno postopanje proti različnim pristašem »socialno-demokratske mladeži Luzerna« zaradi komunističnega delovanja in revolucijonarnega rovarjenja. Na podlagi dosedanje preiskave je bilo objavljeno, »da se je skupina mladih ljudi pod vodstvom nekega emigranta in pristašev od zveznega sveta kot komunistične organizacije prepovedane »Socialistične mladeži« pečala med drugim z izvedbo revolucije v Luzernu, pri čemur so predvidevali aretacijo najvišjih vladnih organov in zasedbo javnih poslopij in obratov s prevratom.«

Razkrita zarota proti varnosti države je napotila list »Courier de Geneve«, da opozarja na posledice boljševiške propagande zameglitve. »Še vedno so ljudje,« piše list, »ki jih je zavezništvo med Moskvo in Washingtonom popolnoma pomirilo in ki smatrajo boljševiški prevrat le za prazne sanje.« Sedaj mora najvišja oblast sporočiti javnosti komunistično zaroto ob Vierwaldstätterskem jezeru. Ta luzernška zarota naj bo svarilo.

Del švicarskega tiska opozarja s tem v zvezi na vesti iz raznih dežel, po katerih še vedno obstoje različne organizacije kominterne. »Kominterna je razpuščena,« piše nekomeščanski list, »toda njeno delo se organizirano in intenzivno nadaljuje. Njen končni smoter je še vedno ostal isti. Zgolj naivneži se puščajo slepiti s krinko in varanjem.«

Izgubljeno zaupanje

Ženeva, 26. nov. DNB. Angleški tednik »Weekly Review« je mnenja, da ne moremo primerjati letošnjega leta z l. 1918. Vojaški položaj je popolnoma drugačen že zaradi tega, ker obstoja v tej vojni v nasprotju z vojno 1914—1918 še bojišče na Daljnem vzhodu. Tudi ideološko izgleda stvar drugače. Ljudje namreč nimajo več nikakega zaupanja v zaveznike, da bi v primeru svoje zmage zgradili resnično pravičen in trajen mir. Slutnjo, da ne vlada soglasje glede končnih ciljev, še povečuje molk uradnih krogov o politiki, ki jo je treba voditi. Moskovska konferenca zunanjih ministrov ni položaja prav nič razjasnila. Sporazumeli so se le glede posvetovanj v odsotnosti onih, katerih življenjske interese so pretresali. Nadalje piše »Weekly Review«, da se zelo zlorablja beseda demokracija. Pod tem pojmom namreč ne razumejo vsi zavezniki isto. Eni ga n. pr. tolmačijo kot boljševizem, dočim pomeni drugim avtokracijo.

Moskva prekrši vsako pogodbo

Helsinki, 26. nov. DNB. Znani finski pokrajinski list »Hameen Sanomat« piše enako kakor mnogo drugih pokrajinskih listov o protestnih zborovanjih baltskih narodov, ki še vedno mrzijo boljševizem kakor kugo, zlasti zato, ker je bila kratka boljševiška nadvlada do poletja 1941 najboljši dejanski pouk. Zato ljudje sedaj raji umirajo v boju, kakor pa, da bi bili kdaj izročeni tem barbarom. Ko se je Finska l. 1939 borila za svojo samostojnost, so v baltskih državah, čeprav ne preveč, še vedno vsaj delno verjeli v pogodbe, sklenjene s Moskvo, sedaj pa vedo, da so vsi z Moskvo sklenjeni dogovori le krpe papirja in zato so se odločili tudi mali baltski narodi, da se bodo branili pred sovjetsko armado, če bi skušala še enkrat vkorakati v njihovo domovino.

Španski otroci v boljševiškem suženjstvu

Madrid, 25. nov. DNB. Z akcijo, ki jo je sprožil general Franco za vrnitev španskih otrok, ki jih je zavlekla med državljansko vojno sovjetsko-španska vlada v inozemstvo, se je doslej vrnilo v domovino 28.000 otrok. Samo Sovjetska zveza in Mehika nista pristali na vrnitev teh otrok. V Sovjetski zvezi je še danes 5000 španskih otrok, katerih pa je velik del že pomrl. Nemške čete so osvobodile na vzhodu 150 španskih otrok, ki so bili poslani v domovino.

V Španiji aretiranih 14 boljševiških morilcev

Madrid, 25. nov. DNB. Madridska policija je aretirala 14 že dolgo iskanih boljševiških Špancev, ki so v državljanski vojni umorili v kraju Puente Genil številne narodnjake. Med drugim so tedaj vdrli v neki samostan in pomorili številne menihe. Zločinci so bili predani vojaškemu sodišču.

Obvestila „Prevoda“

Prodaja mesa na odrezek 566

V soboto, 27. t. m. bodo dobili potrošniki pri svojih mesarjih proti oddaji odrezka št. 566 civilske nakaznice, izdane od Mestnega poglavarstva v Ljubljani za mesec november, 15 dkg govejega mesa. Nakupna cena mesa je 20 lir za kilogram.

Delitev se bo pričela ob sedmih. Potrošniki, ki so se pravočasno prijavili pri svojih mesarjih, pa niso več v posesti odrezkov št. 566, bodo prejeli meso pri svojih mesarjih na mesarsko knjižico za toliko članov družine, kolikor civilskih nakaznic so prejeli za mesec november. Vse take stranke morajo mesarji vpisati v poseben spisek z navedbo imena družinskega poglavarja, članov družine in bivališča.

Stranke, ki se niso utegnile pravočasno prijaviti pri svojem mesarju, bodo dobile meso pri njem proti predložitvi mesarske knjižice in odrezkov št. 566.

Mesarji morajo vse odvzete odrezke, ter poseben seznam onih strank, ki niso oddale odrezkov, predložiti Prevodu — mesnemu oddelku — v ponedeljek, 29. t. m., od 15. do 17. ure.

Potniški promet na progi Ljubljana - Škofljica

Z dnem 26. novembra t. l. je bil otvorjen potniški promet na progi Ljubljana—Škofljica s sledečim odhodom oziroma prihodom vlakov:

Smer Ljubljana—Škofljica:
Ljubljana odhod ob: 7.50, 12.31, 18.
Škofljica prihod ob: 8.08, 12.48, 18.18.
Smer Škofljica—Ljubljana:
Škofljica odhod ob: 8.10, 13.30, 18.43.
Ljubljana prihod ob: 8.28, 13.47, 19.01.

Vsi ti vlaki imajo tudi postanek na železniških postajah Ljubljana-Rakovnik in Lavrica.

Obvestila Rdečega križa

Zahvale. Slovenskemu Rdečemu križu so darovali: g. Lasan Rok 300 lir, g. Jazbec F. 100, g. Bizjak Ivan 1000, g. Kovačič Marija 100, gg. trgovci z lesom v Ljubljani 1000, g. Lenščak Elza 400, ga. Zalaznik Rezi 150, Avtomontaža v Ljubljani 500, Neimenovana iz Nunske ulice 100, neimenovani 500, g. Česnik Janko 200, g. Zupan Miroslav namesto venca na grob Viktorja Černeta 200 lir. Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Pozivi. Pozivajo se interniranci, ki so se vrnili iz taborišča pri Linzu, da se zarad informacij takoj zglase v Poizvedovalnem oddelku Slovenskega Rdečega križa (Narodni dom). Tam (soba 4) naj se med uradnimi urami od 8. do 12. javijo tudi naslednje osebe: sestri Milenkovič Dušanka in Jelka iz Knina, svojci pokojnega šolskega upravitelja iz Sodražice Vodopivca, svojci pokojnega Zvonka Werxa in oseba, ki ve kaj o usodi it. polkovnika Ottorina Casalija.

Portugalsko mnenje o sovjetski grabežljivosti

Lizbona, 24. nov. DNB. Glavni urednik portugalskega lista »Voz«, Correia Marques, razpravlja o sklepih moskovske konference in o nevarnosti, ki jo pomeni za vse države evropskega vzhoda in jugovzhoda. Ne bo dolgo trajalo, prerokuje Correia Marques, ko bo Sovjetska zveza iztegnila svoje kremplje po teh evropskih državah, kakor je bilo v primeru Georgije, kajti tudi tedaj se je prepričala, da so imeli v Evropi druge skrbi. To bi pa pomenilo pravo katastrofo. Teroristično vladanje bi bilo legalizirano in s tem bi zasadili samo klico za novo in še strašnejšo vojno. Zato ni nič čudnega, če mnogi ljudje le z veliko zaskrbljenostjo gledajo v bodočnost Evrope.

Hujskanje sovjetskega poslanika v Mehiki

Stockholm, 25. nov. DNB. Sovjetski poslanik v Mehiki je imel, kakor poroča »Folkets Dagblad«, govor, v katerem je dejal med drugim, da mora biti sovraštvo gonilo zaveznikov. Dejal je tudi, da nima nihče, ki ne stremi za pobojem Nemcev, pravice, da se naziva človek.

Uspešno udejstvovanje japonskega letalstva

Tokio, 25. nov. (Vzhodnoazijska služba DNB). Japonsko mornariško letalstvo je močno napadlo sovražnikove oskrbovalne zveze med Bougainvillem in okolico in so so prizadejale sovražniku veliko škodo. Dne 19. novembra so bombardirali japonski bombniki sovražne postojanke na otoku Meno ter so ob tej priliki zletele v zrak številne sovražne naprave v mnogih krajih. V jutranji zori 20. novembra so napadli japonski lovci več sovražnikovih prevoznih ladij pred Torokinom in je ogenj strelnega orožja povzročil škodo na ladjah. Približno istočasno so bili v bližini kraja Torokina uničene z bombami tri sovražne postojanke in povzročeni požari v šestih krajih.

Dne 21. novembra so bombardirali Japonci pristaniške naprave v Torokinu in jih zažgali. V jutranji zori v soboto so bombardirali japonski letalci sovražne postojanke v Torokinu in mali otok v izlivu reke Torokina. Pet sovražnih postojank na otoku je bilo zažganih. Letalci so opazili požare tudi na petih mestih vzdolž izliva reke Torokine.

V zgodnjem jutru 22. novembra so bile bombardirane vojaške naprave pri Torokini, ki so bile zadete v polno.

Tri sovražna letala sestreljena nad Čitagongom

Tokio, 25. nov. (Vzhodnoazijska služba DNB). »Domei« javlja, da sta dva japonska lovca sestrelila nad Čitagongom dne 23. novembra tri sovražna letala.

Harold Stassen republikanski kandidat za predsednika USA

Lizbona, 25. nov. DNB. Republikanski odbor je soglasno izvolil za republikanskega kandidata za predsedniške volitve bivšega minnesotskega guvernerja Harolda Stassena, ki se trenutno mudi na Siciliji.

Francove čestitke Caimoni

Madrid, 25. nov. DNB. General Franco je poslal predsedniku Portugalske generalu Garmoni za njegov 74. rojstni dan čestitke.

Gospodarstvo

Ali ima Evropa dovolj ljudi?

Pod gornjim naslovom je napisal prof. dr. Wagemann, predsednik nemškega instituta za gospodarska raziskovanja, zanimiv članek, iz katerega posnemamo naslednje:

Leta 1939., ko se je pričela vojna, je bila Nemčija že močno avtarkna. V teku vojne se je priključila nemškemu gospodarstvu vrsta drugih dežel, tako da nudi sedaj pretežni del Evrope Nemčiji svoje gospodarske rezerve. Navzlic temu predstavlja to področje majhen del površine zemlje in se zdi na prvi pogled, da se mora Nemčija boriti z ogromno premočjo. Pri vestnejšem ogledovanju pa spoznamo, da stoji okornemu kolosu sovražnih sil nasproti združena sila, ki je vojaško in gospodarsko močna in elastična kakor jeklo. Nemčija ima možnost prestaviti razna industrijska podjetja iz enega kraja v drugega in ima tudi na razpolago delavstvo, ki ga po potrebi lahko še poveča s tem, da delovne moči izvzame iz področja hišnih gospodarstev iz obratov za proizvodnjo civilnih potrošnih predmetov.

Po izkušnjah iz prve svetovne vojne bi bilo pričakovati, da bo tudi v tej vojni število zaposlenih delovnih moči nazadovalo, predvsem zaradi vpoklicov v vojaško službo. V letih 1914 do 1918 se je število zaposlenih delavcev in nameščencev v Nemčiji zmanjšalo od 17 na 14 milijonov. Navzlic prizadevanju takrat ni uspelo nadomestiti izpadek 4 milijonov moških delovnih moči z ženskimi delovnimi močmi in je število zaposlenih ženskih delovnih oči od leta 1914. do 1918. naraslo le za 1 milijon.

V nasprotju s prvo svetovno vojno se je število zaposlenih delovnih moči v tej vojni povečalo, in sicer od 24.6 milijona ob izbruhu vojne na 29.1 milijona (pri tem so upoštevani inozemski delavci in zaposleni vojni ujetniki). Res je to povečanje zaposlenih delovnih moči tudi posledica razširjenja državnega območja. Pa tudi na področju Nemčije v starih mejah se število delavcev in nameščencev ni zmanjšalo kakor v prvi svetovni vojni, temveč je naraslo.

Ko se je pričela vojna, je Nemčija imela že izkušen, izvežban in dobro razvit upravni aparat za zaposlitev delavstva, ki je nastal v borbi proti brezposelnosti, saj je bilo treba že pred vojno spričo izvajanja štiriletnega načrta in oboroževanja najracionalneje izkoriščati delovne sile. Ta aparat se je v vojni sijajno obnesel in omogočil naglo nadomestitev delavcev in nameščencev, ki so bili vpoklicani v vojaško službo. Iz treh velikih virov je Nemčija zajemala nove delovne moči. Poleg vojnih ujetnikov je že v prvih letih prišlo več milijonov delavcev iz zasedenih in prijateljskih dežel. V službo vojnega gospodarstva so bile nato vključene žene in končno je bilo mogoče za oboroževalno proizvodnjo mobilizirati številne delovne moči iz onih gospodarskih panog, ki niso važne za vojno gospodarstvo.

Na evroški celini živi, tudi če ne upoštevamo zasedenega sovjetskega področja, na površini 4 in pol milijona kv. km okrog 340 mil. ljudi. Od tega števila odpade 290 mil. samo na Nemčijo z zaveznškimi deželami in zasedenimi ozemlji. Tej kompaktni, po večini visoko kvalificirani masi ljudi ne more nasprotnik postaviti nič enakega. Indija in čungkinška Kitajska štejeta sicer več sto milijonov ljudi, ki pa se ne dajo primerjati s človeškim rezervoarjem Evrope in jih vrhu tega drži Japonska v šahu. Pa tudi drugje nima sovražnik na razpolago tako zaključenega človeškega rezervoarja kakor je evropska celina pod vodstvom Nemčije.

Na sovražni strani so rezerve delovnih moči razdeljene na oddaljena področja, ki so deloma ločena med seboj z vojnimi frontami. Nezasedeni del Sovjetske zveze šteje morda 150 milijonov ljudi, ki pa so razdeljeni na področje skoraj 21 milijonov kv. kilometrov. Med Sovjetsko Rusijo na eni strani ter Angloameričani obstojajo le na tisoče kilometrov dolge, deloma težavne, deloma pa nevarne prometne zveze. Velika Britanija je tudi od severnoameriške obale oddaljena 5500 km, od južnoameriške obale pa 10.000 km. Na tako dolgi poti mora odkrbovati svojih 48 milijonov prebivalcev.

Severna in južna Amerika štejeta 276 milijonov prebivalcev. Ta številka morda imponira, toda prebivalstvo Amerike je prav tako razdeljeno na velike oddaljenosti. Koncentrično vključenje razpoložljivih delovnih moči že iz geografskih razlogov ni mogoče po evropskem vzorcu. Velike oddaljenosti v samih Zedinjenih državah, ki merijo v severnojužni smeri 2500 km in vzhodnozapadni smeri 4000 km, predstavljajo veliko oviro za smotrno izkoriščanje razpoložljivih delovnih moči. Če hočejo sovražniki združiti delovno silo 320 milijonov prebivalcev Severne in Južne Amerike in Velike Britanije na osemkrat večjem prostoru z enako udarno silo, kakor jo predstavlja 340 milijonov prebivalcev celinske Evrope, morajo rešiti ogromne prevozne probleme, ki so neprimerno težji kakor transportne naloge Evrope. Ogromen del razpoložljivih delovnih moči se mora namesto za oboroževanje uporabiti samo za prevoz. Le tako je razumeti, da daje združen blok evropskih narodov evropski celini obrambno silo, ki je ni mogoče obvladati s čisto številčno nadmočjo.

GOSPODARSKE VESTI

= **Mlečne enote v Češkomoravskem protektoratu.** Češkomoravski minister za kmetijstvo je izdal novo naredbo o obvezni oddaji mleka, živine in oljaric v gospodarskem letu 1943/44., s katero je postavljena nova osnova za izračunanje odlajne dolžnosti. Ta osnova se imenuje mlečna enota. Vsak kmet, ki ima vsaj 0.5 ha orne zemlje je dolžan na leto oddati za 1000 enot mleka, živine in oljaric na vsak hektar. V mlečnih enotah se računa takole: 1 kg svežega kravjega mleka s 3.5% maščobe velja kot ena enota. Za 1 kg žive teže svinj se računa 6 enot, za 1 kg žive teže goveje živine in ovac 5 enot in za 1 kg oljnega semenja prav tako 5 enot. Po posebnih določbah se zaračuna tudi oddaja volne, semen itd. Na vsak hektar orne zemlje mora kmet oddati na leto vsaj 300 mlečnih enot samega mleka. Preko te količine pa se zaračunajo tudi svinje, goveja živina in oljno semenje. Kmetje, ki ne bodo zadostili svoji obveznosti, bodo prisiljeni opustiti gojitev koz, kuncev, gosi, rac ali puranov. V splošnem so že doslej kmetje izpolnili svojo dolžnost in je malo takih, ki so ostali v zaostanku. To pa so po večini taki, ki žitni pridelek uporabljajo za gojitev malih živali. Dokazano pa je, da se krma pri pitanju svinj mnogo bolj izkoristi kakor pri gojitvi perutnine in malih živali in je tudi v interesu obče preskrbe, da se poveča proizvodnja mesa in maščobe.

Kronika

Najdaljši večer

Po navadi menimo, da je najdaljši večer ob koncu novembra, ko postajajo večeri od dne do dne krajši, oddaljen še vedno kakšne štiri tedne od nas. To pa ni povsem res, kajti najdaljši večer imamo že 12. in 13. decembra. Dotlej zatone sonce, če računamo od srede novembra, še za 25 min. prej pod obzorje. 12. in 13. decembra zatone sonce (tu malo prej, tam malo pozneje, kakršna je pač lega kraja), že ob ¾ na 4, a do 31. decembra ostane potem skoraj za deset minut dalje med nami. Drugače je s sončnim vzhodom. Tega doživimo dejansko 22. in 23. decembra ob najpoznejši uri, namreč kakšnih deset minut po osmih. Ta dan izgubimo torej za celo uro jutranjega svita. To je dvakrat toliko, kolikor smo do večera deležni najzgodnejšega zatona, a navzlic temu te ure z izgubo jutranjega svita ne občutimo tako hudo kakor tistih 25 minut, ki jih izgubimo še popoldne. Najkrajši dan je seveda okrog 22. in 23. decembra, toda najkrajši večer je že deset dni prej. In tudi to je majhna tolažba.

*

* **Razprodaja umetnin v dunajskem Dorotheumu.** Od 30. novembra do 1. decembra bo v prostorih dunajskega Dorotheuma 486. javna razprodaja umetnin. Katalog razprodaje navaja, da pridejo ob tej priliki na dražbo nekatere holandske slike iz 17. stoletja, večina tihožitja in morski motivi. Med slikami, ki bodo naprodaj, je tudi poprsje mlade dame, mladostno delo Petra Pavla Rubensa, med ostalimi podobami pa tudi olje, ki ga pripisujejo van Dycku.

* **Manj potniških vlakov.** Nemški listi poročajo, da so bili na področju graškega železniškega ravnateljstva ukinjeni nekateri vlaki. Ukrep je bil potreben zaradi jesenskega prometa. Začasno so ustavljeni razni brzovlaki, pospešeni in osebni vlaki. Listi pripominjajo, da se ta odredba ne tiče omejitve prometa od Gradca dalje na področju bivše južne železnice.

* **Sklicanje slovaškega parlamenta.** Dne 25. novembra se je sestal k novemu zasedanju, po vrsti 123., slovaški parlament, ki je obravnaval v glavnem vprašanja zaščite pred letalskimi napadi na slovaške kraje ter vprašanje povračila škode, ki nastane zaradi takšnih napadov.

* **Vodnikova družba** je pripravila letos za konec novembra svojim članom izbran knjižni dar: 20 pol, to je 320 strani prijetnega, vrednega čtiva za dolge zimske urice. Ker je članarina nizka (24 lir), si bo tudi letošnje Vodnikove knjige lahko nabavil vsakdo, samo pohiteti je treba, da ne bodo prej razgrabljene, kakor se je to zgodilo lani, ko je moralo žal več sto starih Vodnikovcev ostati brez Vodnikovih knjig, ker se niso pravočasno včlanili. Zato se nemudoma vsi vpišimo v Vodnikovo družino!

* **Uboda Nobelove nagrade.** Po sklepu švedske vlade se Nobelova nagrada za leto 1943. ne bo podelila. Dve tretjini letošnjega obroka so vložili v posebni fond, iz katerega bodo prejeli podpore potrebni nagrajenci z Nobelovo nagrado iz prejšnjih let.

* **Lasje za zimsko pomoč.** V Schliengenu v Zgornjem Porenju so nabrali 648 mark za zimsko pomoč na ta način, da si je dal neki vlakovodja striči lase. Vsakdo, ki je pristopil k možu, je smel z njegove glave odrezati šop las pod pogojem, da je plačal določeno vsoto za zimsko pomoč.

* **Prvi šofer na svetu je umrl.** V zdravilišču Cannstatt pri Stutgartu je umrl 81-letni šofer Georg Stähle, ki je svoj čas opravljal šofersko službo pri Gottliebu Daimlerju. Pokojnik je bil pri imenovanem gospodarju prvi šofer na svetu.

* **Razvrednotenje franka v Severni Afriki.** Američani so na ozemlju Severne Afrike v sporazumu z Angleži potisnili vrednost francoskega franka zopet navzdol. Sedaj je treba plačati za funt šterling 300 frankov, dočim je znašala relacija ob zasedbi Severne Afrike samo 175 frankov.

* **Centralna postaja pod zemljo.** V Sevilji nameravajo zgraditi osrednjo postajo pod zemljo. Načrt je že izgotovljen ter ga je potrdilo ministrstvo za javna dela. Postaja bo imela svoj prostor v središču mesta ter bo vezala železniške proge Madrid—Sevilja, Sevilja—Huelva in Sevilja—Cadiz. Vse španske zasebne železnice so bile v zadnjih časih podržavljene.

* **Posledice viharja v južni Finski.** Ozemlje južne Finske je bilo pred kratkim prizorišče velike jesenske naravne katastrofe. Zajeli so ga orkanski viharji, ki so povzročili ogromno škodo na stavbah. Tudi narava je morala ob tej priliki prispevati občuten delež, kajti viharji so zruvali v nabrežnih predelih nad 200.000 dreves.

---

u— **Oglejte si razstavo akad. slikarja Pliberška Marjana** v galeriji Obersnel, Gosposvetska 3, ki je odprta še do 5. decembra, vsak dan od 9. do 12.30 in od 14. do 18. ure!

Iz Ljubljane

u— **Primadona slovenske Opere gdč. Valerija Heybalova** bo sodelovala na prvem letošnjem simfoničnem koncertu, ki ga pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanca priredi ljubljanska radijska postaja s svojim povečanim orkestrom. Gdč. Valerija Heybalova je ena najodličnejših pevk, ki jih je v vsej dobi našega opernega udejstvovanja nastopalo na našem odru. Odlična je v opernih vlogah, prav tako pa je popolnoma doma in umetniško uveljavljena tudi na koncertnem odru. V ponedeljek bo zapela dve Mozartovi arije iz opere »Figarova svatba« s spremljevanjem orkestra. Ostali del koncertnega sporeda z dvema Mozartovima simfoničnima skladbama bo izpolnil radijski orkester. Koncert bo v ponedeljek, 29. t. m., ob 18. v veliki unionski dvorani. Vstopnice v Knjigarni Glasbene Matice.

u— **Novo veliko vremensko izpremembo** smo doživeli v četrtek. Po zelo močnem padcu barometra in vdoru juga je bilo vreme vse dopoldne spremenljivo. Izmed gostih temnih oblakov je celo posijalo sonce, proti poldnevu pa se je nebo spet docela zamrežilo. Popoldne je začelo pršiti, proti večeru pa je jel bolj in bolj naletavati sneg. Obdržal se je čez noč in pobelil ljubljanske strehe. Razlika v padcu temperature je bila izredno občutna. Medtem ko smo imeli v četrtek čez dan 12.4 stop. C, se je ozračje ponoči zaradi snega, ki je zlasti pobelil bližja pogorja, močno shladilo in smo v petek zjutraj zabeležili komaj — 1.4 stop. C. Barometer pa se je čez noč spet vzpel na 760 mm. Ljubljano je zjutraj zagrinjala gosta megla, znanilka vedrega vremena.

u— **Brivci-frizerji in krojači moških oblek** se vabijo, da se čimpreje, najkasneje pa **do 1. decembra t. l.** zglase pri Odseku za obrtništvo v Čopovi ulici številka 1 zaradi podatkov za dodatne živilske nakaznice. S seboj je prinesti podatke o rojstvu obrtnikov ter poslovne knjižice in pomočniškega in vajeniškega osebja z navedbo bivališča.

u— **Popravila čevljev.** Pozivajo se vse stranke, ki se do danes še niso prijavile za popravilo čevljev, da se **najkasneje do 6. decembra t. l.** prijavijo z oblačilnimi izkaznicami pri svojih čevljarjih. Po tem roku se prijave ne bodo več sprejemale. Do 8. decembra t. l. naj vsi čevljarji predlože Odseku za obrtništvo v Čopovi ulici št. 1 po abecedi urejene dopolnilne sezname strank v dvojniku. Obrazci se dobe pri Odseku za obrtništvo.

u— **Važno za vsakogar sedaj in v bodoče** je znanje strojepisja, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikov itd. Temeljit pouk za praktično trgovsko-gospodarsko udejstvovanje v zasebnih ali javnih uradih — pisarnah. — Novi tečaji — dnevni in večerni — pričnо 3. decembra. — Izbira predmetov po želji. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15,**

u— **Akademičarke-ji uporabite prosti čas za praktično trgovsko-gospodarsko izobrazbo!** Predmeti: strojepisje, stenografija, knjigovodstvo, korespondenca, jeziki itd. vsakomur koristno služijo v zasebnem ali javnem poklicu. — Novi tečaji pričnо 3. decembra. Izbira predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Učite se strojepisja! — Novi eno-, dvo-, trimesečni tečaji — dnevni in večerni** — pričnо 2. decembra. — Največja moderna strojepisnica: raznovrstni pisalni stroji. Desetprstna učna metoda. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Praktično znanje, vsakomur koristno! — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Na razpolago brezplačni novi prospekt. — Posebni tečaji tudi za stenografijo, knjigovodstvo, korespondenco, jezike itd. Izbira predmetov po želji. Informacije: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Srednješolci-ke, ki nimajo rednega pouka, lahko koristno uporabijo** prosti čas, da se priučijo praktičnih spretnosti. Strojepisje, stenografija, knjigovodstvo, korespondenca, jeziki itd. vsakomur koristno služijo. Novi tečaji pričnо 3. decembra. — Izbira predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici** je od sobote 27. t. m. dalje na razpolago samo ob torkih, četrtkih in petkih, medtem ko je ob ponedeljkih, sredah in sobotah odprta izključno samo vojaštvu. Občinstvo opozarjamo, naj si zapomni dneve, kdaj je mestna ljudska kopel odprta civilnemu prebivalstvu, da ne bo izgube časa.

u— **Nalivna peresa,** boljša, dobro chranjena, kupuje po najvišji dnevni ceni tvrtka EVEREST Prešernova ulica 44.

u— **Dramsko gledališče nujno potrebuje** izvleček — orkestralno priredbo odrske spremljevalne godbe za Dickensovo igro »Cvrček za pečjo« (Massenet: Heimchen am Herd). Uprava vljudno naproša lastnika tega izvlečka, naj blagovoli dati gledališču na porabo proti odškodnini ali odkupnini in naj se v ta namen čimprej zglasi v tajništvu gledališke uprave v Drami ali v ravnateljstvu Drame.

Z Gorenjskega

Nemški križec v zlatu je prejel poročnik Oton Vouk iz Celovca v priznanje izredne požrtvovalnosti in posebnega uspeha.

Generalni apeli članstva so bili sklicani v Litiji, Domžalah in Kamniku. Povsod so bile zastopane tudi okoliške krajevne skupine in oporišča. V Litiji je vodil zborovanje krajevni vodja Zischkale, v Domžalah SS vodja Krappinger, v Kamniku pa krajevni vodja Strasser. Na vseh treh zborovanjih je govoril okrajni vodja Pilz.

O zemljepisnih temeljih poselitve na Koroškem, na Gorenjskem in drugih sosednjih pokrajinah je sinoči predaval v glasbeni dvorani v Celovcu prof. dr. Viktor Paschinger. Ob številnih slikah je prikazal razmere, ki so omogočale naselitev germanskih prednikov. Posebno je obravnaval življenjske pogoje po večjih dolinah na Koroškem in na Gorenjskem in sicer v pogledu podnebja in biologije. To je bil uvod k nadaljnjim štirim predavanjem o zgodovinkem razvoju koroške dežele.

Koroško glasbeno društvo je imelo te dni v Celovcu svoj 68. letni zbor, ki ga je vodil predsednik, višji študijski ravnatelj Anderluh. V preteklem poslovnem letu je bilo na vsem Koroškem 69 koncertnih prireditev. Podrobneje je o poslovalnici poročal nadzornik Klementschitz, ker je bil poslovodja dr. Medweth zadržan.

V Kranju so člani SA in SS ob tretji ulični zbirki za zimsko pomoč priredili v dvorani pri »Pošti« nagradno streljanje. Udeležba je bila velika in temu primeren tudi prispevek za zimsko pomoč.

Varieté na Bledu. KdF je povabila na Bled vrsto izbranih varietejskih artistov. Predstava je zelo dobro uspela. Posebno pozornost je vzbujal artist — vojni invalid, ki je kljub poškodbam predvajal presenetljive umetnije.

V Kresnicah se je nedavno pri obiranju jabolk hudo poškodoval občinski komisar. Padel je z visokega drevesa in si ranil obe nogi. Zdaj se mu je stanje toliko izboljšalo, da lahko spet uraduje.

Spodnje Štajersko

Zvesta služba. Štajerski listi stavljajo za zgled spodnještajerskega moža, ki še v visokih letih zvesto opravlja svojo službo. To je 78 letni Gregor Pokec iz Št. Lovrenca na Pohorju. Že od leta 1885. je zaposlen v nekem ondotnem podjetju. Samo 4 leta je bil v tej dobi prekinil službo. Ko je nedavno praznoval 54 letnico zveste službe, je bil deležen raznih časti in daril.

V novi dvorani ptujske glasbene šole je predaval graški docent dr. Schneefuss o prvi in drugi svetovni vojni. Z novih vidikov je osvetlil velike dogodke. Zlasti je posvetil pozornost duhovni strani vojne. Silni zagon vseh duševnih in duhovnih stvaritev stomilijonskega naroda sredi Evrope je na delu, da zajame vso evropsko celino, ker ima nemška ideja bodočnost v sebi in bo prekosila z železno doslednostjo vse stare zaprašene teorije.

Na šolskem gradu Vurberku se je 19. t. m. naselilo 32 taboriščnih vodij državne delovne službe. Tu so ostali v tridnevnem tečaju. Nacionalno politični referent Heimatbunda dr. Helmut Carstanjen jim je predaval o problemih Spodnje Štajerskega. Možje so bili iz raznih delov Nemčije. V nedeljo so obiskali razne ustanove v ptujskem okraju, v ponedeljek pa politično razstavo Heimatbunda v Mariboru, nakar pa so se odpeljali v Gradec.

Pri mariborskem ljudskem vseučilišču je predvajal Kurt Backeberg iz Hamburga številne svoje filme, ki jih je posnel na svojih potovanjih onkraj luže. Predvajanje je bilo 24. t. m. pod naslovom »Križem kražem po Južni Ameriki«.

Rembrandovi originali v Celju. V okviru stalnih malih kulturnih razstav, ki se vsak mesec menjajo v okviru ljudske knjižnice v Celju, je zdaj razstavljenih poleg literature o Rembrandtu in poleg raznih reprodukcij tudi 14 dragocenih originalnih radirank iz različnih obdobij tega znamenitega mojstra.

Ranjeni gostje so obiskali Marenberg, Šober, Vuhred in druge kraje v Dravski dolini. Bili so povsod prijazno sprejeti in pogoščeni. V Šobru jih je zlasti presenetil Svengali s svojimi čarovnijami.

Obsojeno klepetanje. 22letni delavec Jože Zupanc iz Gradca, zaposlen pa v Deuchendorfu, je poleti razširjal neko vest o nemški vojski, ki so jo tovariši zavrnili kot neresnično. Zupanc je moral pred sodišče in se bo zaradi nepremišljenega klepetanja pokoril 10 mesecev.

Nesreče. 40 letna Terezija Kosarjeva iz mariborske okolice je padla po stopnicah ter si poškodovala glavo in oči. 33 letni izdelovalec rešet Alojz Bevka iz Maribora je padel s stopnic, si pretresel možgane in si zelo poškodoval glavo. Več poškodb na glavi je dobil 33 letni Vincenc Mukenauer z Meljskega hriba, ki je padel pri delu. Ponesrečenci leže v mariborski bolnišnici.

Iz Trsta

Novi poštni ravnatelj. Dosedanji ravnatelj lokalnega ravnateljstva pošte in brzojava v Trstu A. Mannacio je bil premeščen v Rim. Na njegovo mesto je bil imenovan Vincenc Greco.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 85-letna Elvira Maria Dapisin, 73letna Marija Sancin vdova Gregorič, 71letna Petronila Katunarič vdova Furlan, 10letni Sergij Molaroni, 71letni Nikolaj Tossoti, 54letni Ivan Glavina in 80letni Anton Daniel.

Sodne novice. Pred tržaškim porotnim sodiščem bi se morala 23. t. m. zagovarjati Štefanija Jug zaradi razkrojnega propagandnega delovanja. Razprave ni bilo. V sredo dne 14. t. m. pa je bila razprava proti Antonu Križmanu, o čemer smo že poročali.

Pričetek šolskega pouka v Barkovljah. V torek se bo zopet pričel pouk na šoli v Barkovljah.

Umetnostna razstava. V umetnostni galeriji Mihelazzi razstavlja svoje slike odlični tržaški slikar Mario Lannes. Med razstavljenimi deli je večina takšnih, ki prikazujejo razne kraške pokrajinske motive.

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 20. novembra je bilo v Trstu 13 rojstev.

Obsojena zaradi posnetega mleka. 32-letna Marija Furlan je bila obsojena pred tržaškim sodiščem na 150 lir kazni, ker je prinesla v Trst prodajat mleko, ki je bilo posneto.

Kaznovani hazarderji. Pred tržaškim sodiščem so bili obsojeni zaradi hazardiranja 53-letni Gabrijel Černe iz Trsta, 46-letni Guido Roncatti iz Trsta ter 54-letni Ivan Desco tudi iz Trsta. Vsi trije so dne 3. novembra 1942. hazardirali v nekem tržaškem lokalu. Vsakdo od njih bo plačal po 100 lir globe.

Razdelovanje tobaka in cigaret. Kakor smo že poročali, so pričeli v Trstu 22. t.m. z razdeljevanjem tobaka. Določene so trafike, ki so pooblaščene za prodajo tobaka in raznih cigaretnih vrst za čas od novembra 1943. do februarja 1944. Predložiti je treba provizorične mesečne nakaznice tržaške občine. Za skupine nad 20 oseb (civilisti, vojaki, mornarji), se dobi tobak samo v državni prodajalni na trgu Unità. Če pa pripada takšni skupini nad 20 oseb, potem je treba dvigniti tobak pri monopoln upravi.

Iz Gorice

Novo mestno načelstvo v Gorici. Grof Pace, prefekt goriške pokrajine, je ustoličil novo načelstvo goriške občine. Načelstvo je sestavljeno iz treh oseb. Za župana je imenovan prof. dr. L. Sussi, znani goriški zdravnik. Podžupana sta dva in sicer odvetnik dr. Nikolaj Tonkli ter inž. Franc Fogar. Vsi trije so goriški domačini. Pri ustoličenju so bili navzoči zastopniki krajevnih oblasti, med njimi nemški svetovalec v goriški pokrajini Winkler in mestni poveljnik Gorice polkovnik Wellhausen. Prefekt grof Pace je v nagovoru izrazil željo, da bi nova uprava v sedanjih izrednih časih uspešno vršila svojo važno nalogo. V imenu načelstva goriške občine je župan prof. Sussi odgovoril, da se dobro zaveda odgovornosti in da bo s podžupanoma vred napel vse sile, ki jih bo treba zastaviti za koristi goriške mestne občine. Osnovno načelo nove občinske uprave bo popolna enakopravnost za vse. Občinarji morajo imeti enake pravice, pa tudi enake dolžnosti. Nemški svetovalec Winkler je poudaril, naj nova uprava mestne občine v Gorici stori vse, da bo služila koristim občine in prebivalstva.

Pridelek koruze je treba prijaviti. Po odredbi goriškega prefekta morajo vsi kmetje goriške pokrajine naznaniti pristojnemu občinskemu uradu, koliko koruze so pridelali v pretečenem letu. Ko bo koruza prijavljena, bodo odvišne množine porabljene za razdelitev med pribivalstvo.

Razdeljevanje soli. Zaradi nastalih razmer je tudi v goriški občini zmanjkalo soli v splošni prodaji. V ponedeljek 22. t. m. so začeli deliti sol in sicer za dva tedna po 200 gramov na osebo.

Tobak na izkaznice v goriški pokrajini. V goriški pokrajini so dobili prebivalci minuli teden prvič tobak na izkaznice. Moški so prejeli po 40, ženske pa po 15 cigaret. Cigarete so prodajalci izročali na običajne živilske izkaznice, ki jih je izdala goriška mestna občina. V bodoče pa bodo uvedli za tobak posebne izkaznice.

Iz Hrvatske

Hrvatska lahko prehrani 16 milijonov ljudi. Pri neki slavnosti ob drugi obletnici ženske hrvaške organizacije je imel Poglavnik dr. Pavelić nagovor, v katerem je slavil prostranost in bogastvo Nezavisne Države Hrvatske, v kateri ni prostora le za 6 milijonov prebivalcev, temveč celo za 16 milijonov ljudi.

Beležnica

KOLEDAR

Sobota, 27. novembra: Virgilij.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Veleturist.
Kino Sloga: Ljubavna komedija.
Kino Union: Da bi bil vsemogočen.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova ul. 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 18. do 6. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 27. nov., ob 16.30: **Cvetje v jeseni.** Red Sobota.
Nedelja, 28. nov., ob 16: **Normanski junaki.** Izven. Cene od 22 lir navzdol.
Ponedeljek, 29. nov.: Zaprto.

*

I. Tavčar: »Cvetje v jeseni«. Dramatizacija Tavčarjeve povesti v 13. slikah, dramatizator: Ost. Glavne osebe: dr. Ivan — V. Skrbinšek, Presečnik — Cesar, njegova žena — P. Juvanova, Meta — Levarjeva, Liza — Rakarjeva, Danijel — Lipah, Skalar — Kočuta, Luca — Kraljeva, Kalar — M. Skrbinšek. Režiser: prof. Šest; scenograf: ing. E. Franz.

V nedeljo bodo spet igrali **»Normanske junake«** v premierski zasedbi. Vodstvo gledališča objavlja, **da k tej predstavi otroci nimajo dostopa.** Zato so starši naprošeni, da jih ne jemljejo s seboj.

Miklavž v Drami. V soboto, dne 4. t. m. bo ob 16. prvič v letošnji sezoni mladinska predstava P. Golie: »SNEGULČICA«. Pri tej uprizoritvi bo prišel tudi sv. **Miklavž s** svojim nebeškim in peklenskim spremstvom in bo obdaroval otroke. Prav tako bo tudi **v nedeljo ob 11. »Snegulčica« z Miklavževim obdarovanjem** za otroke, ob **16.** pa isto **tudi za odrasle.**

OPERA

Sobota, 27. nov., ob 15.30: **»Snegurečka«.** Premiera. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Nedelja, 28. nov., ob 16.: **Traviata.** Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Ponedeljek, 29. nov.: Zaprto.

*

Danes bo premiera pomladne bajke Rimski-Korsakova: »SNEGUROČKA«. Delo obsega pet slik, ki se godijo: 1. v gozdu, 2. na vasi, 3. pod dvoru carja Berendeja, 4. v gozdu, 5. pod Jarilovim bogom. Dejanje se godi v bajni deželi Berendejcev. V njem nastopajo v pravljičnih simbolih: pomlad in mraz, in hčerka obeh: Snegurečka. V bajki je prikazana povezanost ljudi s prirodo in njenimi neminljivimi zakoni izpremembe, cvetja, sadu, rojstva in umiranja. Osebe: Pomladna vila — Polajnarjeva, ded Mraz — Lupša, Snegurečka — Vidalijeva, Kupava — Mlejnikova, Lel — Španova, Mizgir — Popov, car Berendej — B. Sancin, Bobili — M. Sancin, Bobilička — Poličeva, gozdni duh — Boštjančič, Karneval — Gregorin, Bermjata — Lupša. Klicarja: Banovec in Dolničar. Dirigent: N. Štritof, režiser: R. Primožič, koreograf: inž. P. Golovin, načrti za sceno: A. Gerlovičeva in inž. E. Franz, načrti za kostume: J. Vilfanova.

Otroci, ki so sodelovali kot škratje v pravljici »Princeska in zmaj«, naj se zglasijo danes v soboto med 16.30 in 18. uro v Drami.

Za leto 1944 bo izšel »Gledališki koledarček«, ki bo vseboval članke o Operi in Drami, s številnimi slikami raznih predstav.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 27. NOVEMBRA

8.30—9.00: Jutranji koncert. 9.00—9.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert za razvedrilo. 14.00—14.15: Poročilo v nemščini. 14.15—15.00: Popoldanski koncert. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Popoldanski koncert. 17.45—18.00: Gospodinjsko predavanje. 19.00—19.30: Po naših livadah — slovenski narodni napevi. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. Napoved sporeda za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medigra. 20.00—20.10: Poročila v nemščini. 20.10—21.00: Pisana šara. 21.00—21.40: Priljubljene melodije. 21.40—22.00: Prenos iz Beograda. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. 22.10—22.30: Glasba za lahko noč.

Kultura

Šestdesetletnica pesmi »Mutec Osojski«

L. 1883 je izšla v Ljubljanskem Zvonu Aškerčeva balada Mutec Osojski. Takrat nekako se je selil Aškerc iz Podsrede v Šmarje in bi ne vedel, kako je prišel na to snov iz koroške in poljske zgodovine, če bi sam tega ne povedal v pismu uredniku Ljubljanskega Zvona, Fr. Levcu, kot nekako pojasnilo k poslani pesnitvi.

Dne 27. III. 1883 mu namreč piše iz Podsrede: K »Mutcu Osojskemu« omenjam, da sem snov za to balado zajel iz dunajske »Reforme« z dne 10. in 17. dec. 1882, kjer je v feuilletonu članek: Der Büsser von Ossiach.

Aškerc torej ni bil niti sam na Osojskem jezeru niti mu ni dal kak drug zunanji povod snov za pesnitev, le podlistek v tedniku ga je tako prevzel, da se je zamislil v zgodovinsko snov in ji dal pesniško obliko. Vsekakor zanimivo dovolj, da tudi ta podlistek spoznamo.

Revija »Die Reform« je izhajala takrat na Dunaju in je danes zelo redek knjižni pojav. V Aškerčevem pismu navedeni podlistek je potopisno zgodovinska črtica, sestavljena na gradu Kapyczynce. Avtor se skriva pod pseudonimom Roda.

Iz Aškerčeve pesnitve same, ki je dokaj živa, bi bilo skoraj dvomiti, da bi Aškerc Osojskega jezera pred spesnitvijo te balade ne bil videl; ko pa primerjamo njegovo predlogo, omenjeni podlistek, vidimo, kako se je Aškerc oklepal nemškega opisa, ker pač sam ni poznal niti zemljepisnega položaja niti zgodovinskega dogodka. Naj sledi nekaj primerov: »Oj temni, stoletni samostan« — Umsäumt von saftigen grünen Matten schaut die alte ehrwürdige Stiftskirche Maria-Himmelfahrt wie sinnend darein, unberührt durch die Wogen der Jahrhunderte, die an ihr vorüber gezogen . . .

»Zelena, jezerska tiha plan« — über die unbewegliche, schwarzgrüne Flut . .

»Priromal je pod goro do samostanskih vrat« — Ein Jahr darauf erschien an der Pforte der Benediktinerabtei zu Ossiach ein stummer Pilger und verlangte Einlass.

»Iz Rima si prispel? In tu pri nas ostati, počiti bi se hotel . . ? Za hlapca nam očetom boš služil ti lahko.« — Er kam von Rom und wollte als Knecht den frommen Brüdern dienen.

»In nihče več ne vpraša, kdo on je ter odkod . . . Neznan kot bil je prišel in tuj ostane vsem. Saj mož je tih in nem.« — Sein Anerbieten fand ein wohlwollendes Gehör und niemand kümmert sich weiter um den unbekanten Fremdling. Er arbeitete rastlos und blieb stumm.

»Bolnika dnes previdet osojski gre opat. Na postelji ubožni je mutasti bolnik. S počasno govorico si olajšuje vest«. — Erst als der Abt Tencho am Sterbelager des angeblich Stummen erschien, da löste sich dessen Zunge und legte ab das grosse Bekenntnis.

V pesnitvi ne najdemo epizode — ki se nahaja v predlagi — kako je mutasti brat ukrotil konja nekemu saksonskemu vitezu, pesnik jo je izpustil, kakor je na drugi strani sam dodal, da je prinesel Boleslav s seboj svojo željo napisano in kako so njegovi sobratje obhajali z molitvami za njim pogrebne svečanosti v cerkvi.

Vsekakor sta podlistek v dunajski »Reform« in Aškerčeva balada lep primer, kako se izkristalizira iz sujeta pesnitev.

Dr. P. St.

Guy de Maupassant

Letos je minilo 50 let, kar je umrl eden izmed predstaviteljev francoske novele 19. stoletja Guy de Maupassant. Njegova smrt v blaznici je pomenila zaželeni konec popolnega telesnega in duševnega razkroja. Le-ta je nastopil po izčrpavajočem, strastnem življenju in nenavadno gorečem delu, h kateremu je pripomogla — kakor je zlasti pokazala letos v »Mois suisse« objavljena korespondenca — pisateljeva kar nenasitna potreba po denarju. Če je naš Cankar v svoji korespondenci takisto rad brenkal na to struno, se ne čudimo, če se spomnimo bednih honorarjev, ki jih je prejemal za svoje delo. Maupassantu so pogosto dotekali tisočaki in njegove posamezne novele so včasi plačevali boljše kakor Cankarju cele knjige. Toda Maupassantova močna delovna sila, združena z izredno živim pripovedniškim talentom in nenavadno stilistično sposobnostjo, kakor jih Francozi niso imeli mnogo niti v tem, slovstveno tako rodovitnem in bogatem stoletju, je komaj zadoščala za nekaj več kakor deset let stvarjalnega dela. V tem času, nekako od l. 1881—1891, je Guy de Maupassant ustvaril vse svoje sorazmerno mogočno delo.

Ta potomec stare normandijske plemiške rodbine, sorodnik Gustava Flauberta (korespondenca med obema mojstroma je izšla l. 1941 v Parizu) se je pojavil najprej v zbirki povesti »Soirées de Médan«. S to zbirko se je oglasilo več mladih pisateljev, ki so se priznavali k Zolajevim slovstvenim doktrinam. Že njegova prva povest, ki jo je Pastuškin v svojem izboru Maupassantove proze, izišlem še pred prvo svetovno vojno, prevedel z naslovom »Debeluško«, je pokazala vse odlike Maupassantovega dela. Vprav čudovito je, kako se pri nekaterih pisateljih razodene brez običajnega začetniškega tipanja njihova izredna nadarjenost. Po prvi samostojni zbirki (»La Maison Tellier«) je začel izdajati zapovrstjo knjige, ki so mu kmalu prinesle evropski sloves. Spisal je tudi nekaj romanov, med njimi »Bel-Ami« (»Lepi striček« v Župančičevem prevodu), »Une vie«, »Pierre et Jean«, »Mont-Oriol«, »Notre coeur« i. dr., vendar je dosegel največ uspeha z novelami. Uvrstil se je med prve in največje, ki so prepričevalno dokazali umetniški pomen in literarno polnovrednost te slovstvene zvrsti. Še vedno sodi med tiste, pri katerih se lahko pisatelj krajše proze uči umetnosti pripovedne kompozicije, karakterizacije oseb, sloga. Zato so njegove novele ugajale celo takemu mojstru, kakor je bil Tolstoj, a norveški pisatelj Johan Bojer je še nekaj let pred sedanjo vojno označil Maupassanta za svojega največjega vzornika. Petdeset let po Maupassantovi smrti je ostalo njegovo delo živo, najsi današnji bralec neuživa več v preočitnem hedonizmu njegovih junakov in ne v vsem zdaj elegantnem, zdaj surovem cračju, ki obdaja svet Maupassantove novelistike. Uživa pa v njegovi pripovedni tehniki, v stilu njegovih novel. Že to zadošča, da ostane v literarnem smislu nesmrten.

V svojih prvih delih ne kaže Maupassant poznejšega naturalističnega pesimizma. Omejil se je na to, da poda bralcu kar moči veren izraz iz življenja (tranche de vie), pri čemer se kot nadarjen učenec Zolajeve smeri ni izogibal čutnosti in brutalnosti. V poznejših spisih je njegov senzualizem prehajal v vedno večji pesimizem. Rad je opisoval izredna in usodna naključja, slepo igro usode s človekom, grozo nenadnih doživljajev, čudna srečanja strasti in smrti, pojave izrednih duševnih stanj, kakor so halucinacije in pod. (spomnimo se samo njegove značilne povesti »Horla«). Nedvomno je vplival na te vrste prozo razvoj Maupassantove duševne bolezni, ki je čedalje bolj vrtala v njegovega duha.

Težko je pozabiti učinek, ki ga izzivajo v bralčevi duši Maupassantove najboljše novele. Čutiš, da jih je spisala roka resničnega mojstra. Uživaš v njih, ne glede na njihovo sporno miselno in moralno jedro. In misliš ob njih na brezna v človeku: na skrivnosti življenja, na usodno igro naključij.

Izmed prevodov iz Maupassanta v slovenščino je na knjižnem trgu samo še zbirka »Povesti iz dneva in noči« (prevod dr. Janka Tavzesa, izdaja Tiskovne zadruge). Roman »Une vie« bi vsekako mogel in smel izpopolniti sicer še dokaj skromna slovenska maupassantiana.

Življenje in letina v Vremski dolini

Divača, v drugi polovici nov.

Iz Divače, ki je bila v avstrijskih časih posebne važnosti zaradi svoje železniške zveze s tedanjo avstrijsko vojno luko v Pulju in ki je bila pod savojsko peto skozi vsa zadnja leta zelo zapostavljena, te pripelje cesta mimo Matavuna in slavne Škocijanske jame z divje romantično lepoto v prijazno Naklo. Kakšne pol ure hoda od tod pa se odpre pred teboj dolina, ki je poleti in jeseni tako slikovita ko da si v raju. To je znana Vremska dolina, ki je široka komaj dober kilometer, kjer pa ajda obilno obrodi, pa tudi pitna »vremščina« lepo dozori; to je tudi dolina jabolk in sliv. Tod utriplje na vsak korak dih tople ljubezni, ki spaja marljivo prebivalstvo z rodno zemljo.

S prijaznimi, mikavnimi vasicami sta posejani Vremska dolina ter njena hribovita okolica: Gornje in Dolnje Vreme, Vremski Britof, Famlje, Škofije, Polgrad, pa Vareje, Vatovlje in Barka. Nad Famljami so razvaline starega gradu. V bližini je bil nekoč premogokop, kjer so pričeli v začetku 19. stoletja kopati rjavi, razmeroma zelo dober premog. Toda poplave premogokopnih razprav so se ponavljale, tako da so morali l. 1930. ustaviti obratovanje. S tem so bili seveda precej prizadeti oni Vremci, ki so imeli v rudniku svoj zaslužek.

Tudi naš okoliš je čutil trpke posledice lahkomiselnega početja po 8. septembru. Barka je doživela usodo razdejanja, prav tako tudi druge hribovske naselbine nad Vremsko dolino. Številne domačije so porušene in požgane; mnogo družin je brez strehe, navezane so na dobro srce svojih rojakov. Toda marljivo in trezno vremsko ljudstvo se ni dalo begati. Pospravilo je vse letošnje prilelke, ki so poplačali trud in znoj vremskih gospodarjev.

V splošnem lahko rečemo, da je bila letošnja letina dobra. To velja predvsem za pšenico, ajdo in koruzo. Tudi krompir je zelo dobro obrodil, le poljski škodljivci so ga dokaj oglodali. Slabše je obrodil fižol. Izvrstno so se izkazale jablane, ki so se letos kar šibile pod obilno težo žlahtnega sadu. Jabolk vseh vrst je bilo toliko kakor Vremci že dolgo ne pomnijo. Tudi lešnikov smo precej obrali. Ne smemo pozabiti, da je bila Vremska dolina od nekdaj znana po velikih množinah češpelj, ki so jih sušili ter žvepljali, nato pa odvažali v Trst in drugam. Letos so zlasti mlade slive dobro obrodile, dočim starejše niso zadovoljile. Končno je treba omeniti našo »vremščino«, ki vleče sicer na kislo, ki pa je odlično pitna in ki je predvsem v poletnih mesecih zelo dobrodošla žejnim ljudem.

Kakor v Gorici, Trstu, Postojni in drugod, tako so se pojavili tudi po naši dolini številni kupci, ki so povpraševali po tem in onem. Jajca so bila naprodaj po 4 do 5 lir, jabolka v začetku po 2.80, pozneje po 3.60, v zadnjem času po 5 do 6 lir. Ogromne količine jabolk so šle v Trst, pa tudi v Ljubljano. Ječmen je bil po 14, koruzna moka po 8 do 10 lir za kg. Pridelke, kolikor jih je bilo naprodaj, pa so že v razmeroma kratkem času odpeljali kupci.

Preko naše doline je to jesen že nekajkrat prav občutno zabrila burja, saj smo pod Vremščico, od koder se tako rada požene sem doli in razsaja nepretrgoma po več dni skupaj. Tudi je Vremšico, »mater« snega, pobelil prvi letošnji sneg, ki je pa nam dolincem tedaj še prizanesel.

Vremenski pojavi tega tedna

Ljubljana, 26. novembra

Megla, ki nas je dušila od 15. t. m. dalje, je v ponedeljek izginila. Visoko nad nami so že prevzeli oblast južni vetrovi, prišla je topla polarna fronta in z njo zvezan nizek zračni tlak. Delna manjša pooblačitev nam je naklonila še dokaj hladno torkovo jutro. Zrak je bil vlažen, nebo prav do opoldneva zastrto z nimbi in strati.

Zgodaj popoldan se je začelo palogoma jasniti. Skadasti oblaki so se zgoščevali v kopaste, ki jih je gnal preko neba hud višinski jugozapad. Tako smo zabeležili že ob 15. uri oblačnost 5. stopnje, kar znači, da je bila polovica neba zastrta z oblaki. Videli smo lahko lepe »ovčice« (ci-cu) in še mnoge druge valovite oblake, ki nastanejo tedaj, kadar drsi topla zračna masa nad severno. V ljubljansko kotlino se je že pretekli teden vselila hladna masa, zato ni zapihal v torek višinski jug.

V noči od 24.—25. t. m. pa se je vendar moral umaknitti sever jugu. Tudi v nižini je zapihal vlažen močan jug, ki je gnal v višino kakega kilometra težke deževne cumulonimbe. Temperatura se je vso noč večala in je znašala v četrtek zjutraj +8.5°, nato že + 11° C. Zračni tlak, ki se je držal še v sredo zvečer na 725 mm, se je spustil do včeraj zjutraj na 710 mm (ali registriran na morski nivo 748 mm). Zrak je bil neprijetno vlažen, topel. Higrometer je kazal 85%, na tej podlagi je bila izračunana množina vlage na 1 m³ okol 8 g.

V noči od srede na četrtek so se vrstile manjše plohe, vendar večjega dežja ni bilo. Včeraj zjutraj smo zaznamovali 6. deževni dan v letošnjem novembru (ali 11. padavinski dan).

Toda s tem še ni bila serija vremenskih sprememb zaključena. Prav do 2. ure popoldne je vladalo v četrtek neprijetno južno vreme, tako smo ob tej uri zaznamovali temperaturo + 12° C. Toda ob 14.30 je nenadoma zapihal severo-zapad, ki se je že začel spreminjati v sever. V višini, kakih 500 metrov nam je gnal zopetne nimbe, ki so zakrili nimbe, katere nam je razprostrl po nebu jug. Okoli 15. ure je sprva spustil dež, nato pa je padala sodra. Prišla je hladna polarna fronta. To se je prav nazorno kazalo v diagramu temperature: ob 14. uri + 12° C, 14.30 = 8° C, 17 = + 3, 19 = 1° C. Tako velik padec temperature v tako kratkem času je pač nenavaden. Ob 16.30 je začel naletavati moker sneg, dobili smo tretjo jesensko pošiljko snega. Vlaga je zelo padla, od 8 g na 4 g. Zračni tlak se je začel močno dvigati.

Petkovo jutro je bilo megleno, delno jasno, prav lepo je sijala danica. Zjutraj je kazal termometer: —0,6° C. 1 cm debela snežna plast je namrznila.

Pač čudno bi kdo pogledal, če bi kdo dejal v četrtek opoldan, ko je bilo skrajno južno vreme, da bo zvečer že sneg. Tako torej skrbi letošnji november za vremenska presenečenja. To južno vreme in sneg samo potrjujeta naš vremenski izrek o prvem jesenskem snegu (glej »Jutro« 17. XI. 1943). O vzroku nenavadnih vremenskih pojavov pa se bomo šele lahko pomenili tedaj, ko bo vse to že za nami. M. B.

Iz sodne dvorane

Ljubljana, 26. novembra.

V četrtek je opravil kazenski senat okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval sos Ivan Kralj, dve zanimivi razpravi. V obeh so bili obtoženci delno obsojeni, delno oproščeni. Obtožnico je zastopal državni tožilec Branko Goslar.

Mati in hči — zaradi nemorale

Naša javnost je z zadovoljstvom poslušala govorice, ki so šle nedavno po Ljubljani, da je policija storila primerne ukrepe proti ženskam, ki so veseljačile z oficirji in vojaštvom, ko so naši fantje in možje trpeli po taboriščih. O njihovi propalosti so pripovedovali zgodbe, ki so bile na žalost večinoma vse resnične. Ljudje so splošno želeli, da se jim s primernim povračilom čim bolj jasno dopove, da njihovo ravnanje ne more ostati brez kazni.

V kakšni meri se je izvedel postopek proti tem izrodkom, ne vemo. Vsekakor si ljudje želijo, da bi bil bolj natančen in da bi bile k pokori pritegnjene še mnoge druge, ki hodijo danes po Ljubljani ponižne kakor ovčke, ki nikoli niso zagrešile nič hudega. Ljudje prav dobro vedo, katera dekleta in ženske, posebno pa še žene so ohranile svojo čast neomadeževano in katere so jo poteptale in se s svojim postopanjem rogale v obraz vsem, ki so trpeli.

Sodišče je obravnavalo že več takih primerov, saj je prostitucija kazniva tudi po kazenskem zakonu. Pred mesci smo poslušali razpravo proti ženski, ki je obdolžila svojega moža najnevarnejših dejanj, samo da bi se ga rešila in da bi lahko nebrzdano živela s svojimi vsak dan menjajočimi se ljubčki. Bila je obsojena, danes pa je zopet na prostem in menda uganja svoj posel naprej.

Taka kazen je morda primerna za mirne, redne čase, gotovo pa ne za danes, ko je imelo postopanje teh propalih žensk vse drug značaj. Enak je primer z materjo in hčerjo, ki sta se zagovarjali v torek pred sodiščem. Hči je bila obtožena, da se je prodajala oficirjem in vojakom ter se z njimi vozila na izlete. Mati pa se je morala zagovarjati, ker bi naj bila hčer k temu nagovarjala in sprejemala od nje denar. Hči je bila obsojena, mati oproščena. Za mater je sodišče moglo ugotoviti samo, da je trpela hčerine pustolovščine, ni pa bilo dovolj dokazov za drugi del obtožbe. Hči je bila obsojena na 1 mesec zapora, ki ga je prestala že s preiskovalnim zaporom.

Taka kazen je mnogo premilostna. Narod, ki je bil globoko žaljen, mora na ta način te ničvrednice še zastonj rediti. Edino primerno bi bilo, da bi jih poslali na delo in jih označili tako, da bi vsak vedel, s kom ima opravka.

Nepojasnjena tatvina 24.000 lir vrednih jermenov

V drugi razpravi se je zagovarjal 57-letni delavec Primož B. z Ježice. Pri tvrdki Lenarčič in Comp, d. z o. z., kjer je bil zaposlen, je v noči na 13. januarja letos izginilo 7 pogonskih jermenov v vrednosti 24.300 lir. Očitno je bilo, da je storilec kdo izmed domačih, vendar sum dolgo ni bil konkretiziran na določeno osebo.

Ko pa so s preiskavo na domu našli pri obtožencu več kolj 30 cm dolgih kosov jermena, razen tega še nad 3000 lir vredno šotorsko platno, dve medeninasti in eno pločevinasto ploščo, stekleničico bencina in kepo sadre, kar vse je v času od januarja do oktobra zmanjkalo isti tvrdki, je bil Primož B. aretiran.

Državni tožilec ga je obtožil zločinstva in prestopka tatvine. Primož, ki še ni bil kaznovan, je tatvino pogonskih jermenov odločno zanikal. Da je ukradel druge stvari, je priznal. Dokazoval je, da je bil v času prve tatvine bolan, da je ležal in vstajal le toliko, da je hodil v parno kopališče OUZD. Kosi jermenov, ki so jih našli pri njem, ne izvirajo od pogonskih jermenov, pač pa so delj jermena, ki ga je našel v skladišču, kamor je večkrat šel po mast.

Ker ga priče niso mogle posebno obremeniti in se je izkazalo, da je njegov zagovor v nekaterih točkah resničen, so sodniki Primožu verjeli. Bil je oproščen od obtožbe tatvine 7 pogonskih jermenov, obsojen pa zaradi drugih priznanih tatvin. Senat mu je prisodil 2 meseca in 15 dni strogega zapora in 1 leto izgube častnih pravic.

SPORT

Pogled na sever

Še nekaj nedavnih dogodkov, ki pričajo o žilavosti sportnikov v vojni

Še zmerom nam prihajajo v roke zakasnela poročila o raznih sportnih prireditvah preteklo nedeljo, ki jih dozdaj še nismo utegnili zabeležiti, pa bodo gotovo kljub temu, da niso niti najbolj sveža, še zmerom zanimala čitatelje te rubrike.

V spodnještajerskem nogometnem razredu, ki tvori posebno skupino (B) v tekmovanju za prvenstvo vse Štajerske, so preteklo nedeljo odigrali zadnjo tekmo za točke, in sicer v Celju, kjer sta se sestali domača enajstorica in moštvo iz Lipnice. Celjani so si po trdem boju priborili tesno zmago s 3:2 (1:2) in tako obdržali svojo tretje mesto v skušnji oceni, medtem ko so morali Lipničani sestopiti še nekoliko niže proti koncu tabele.

Da bomo nekoliko poživili sliko, kakšno je prav za prav stanje med sedmimi udeleženci v tej nam tako bližnji in deloma tudi dobro znani nogometni konkurenci, ponatiskujemo v naslednjem glavne podatke iz tabele, kakršna bo veljala do prihodnje pomladi:

1. Trbovlje	6	18:6	10	točk
2. Rosenthal	6	17:8	8	„
3. Celje	6	17:15	7	„
4. Rapid (Maribor)	6	6:10	5	„
5. Lipnica	6	8:13	4	„
6. Grazer SC	6	8:13	4	„
7. Železničar (Maribor)	6	9:18	4	„

* * *

V Gradcu bivajoči Hrvati so zadnjo nedeljo na igrišču Sturma nastopili v dveh nogometnih tekmah. V prvi je njihovo drugo moštvo z domačim partnerjem izgubilo z 0:2, v glavni igri pa je hrvatska enajstorica Tomislava iz Stuttgarta porazila graške predstavnike Frankopana s 4:0.

* * *

Kombinirana enajstorica iz znanega industrijskega kraja Kapfenberga na Zg. Štajerskem je gostovala v Mariboru in zmagala nad moštvom Rapida v prijateljski tekmi z 2:0.

* * *

Iz Beograda poročajo: Po svojih uspehih na jugovzhodu Evrope znana beograjska vojaška enajstorica je gostovala v Budimpešti, kjer je odigrala tekmo z madžarsko vojaško nogomeno reprezentanco. Pred 15.000 gledalci so zmagali Madžari s 7:2 (5:1).

* * *

Če vsi znaki ne varajo, bo letošnja zima spet prinesla mnogo snega in zimskega veselja in ponekod tudi tekme na smučeh. Res je, da so mladi ljudje povečini olsotni in da bodo tudi iz drugih razlogov prireditve omejene na najmanjšo mero, toda mimo vsega tega se bo Evropa smučala tudi v petem letu vojne. Priprave med smučarskimi narodi celine dajejo slutiti, da bo vsaj glavni del smučarskih sporedov kljub vsemu le doživel svojo izvedbo. Nemčija je že davno skienila, da bo spravila svoja smučarska prvenstva pod streho meseca februarja in marca v Krkonoših in na Tirolskem. Sicer pa niti druge evropske države nočejo zaostajati za njo, saj se sliši, da bo prirejenih po Evropi okroglo 12 državnih prvenstvenih tekmovanj na smučeh, in sicer razen v Nemčiji tudi na Madžarskem, v Bolgariji, Rumuniji, na Hrvatskem, Finskem, Norveškem, Slovaškem, v Španiji ter v Franciji in predvsem seveda v Švici in na Švedskem.

Zibelka nogometa je — Italija

Nič manj kakor trije narodi si lastijo zaslugo, da so ustvarili in pomagali razvijati igro, iz katere se je rodil današnji nogomet, in sicer Angleži, Francozi in Italijani. Podrobnejše preiskave o tem vprašanju so pokazale, da gre Italiji pri tem razvoju prvo in odločilno mesto.

V Italiji so že v začetku 16. stoletja poznali in vzljubili igro z žogo, ki je bila nekoliko podobna današnji, in sicer vse to v času, ko so v Angliji tekali za usnjem samo še delavci in delomrzneži po zelo širokogrudnih pravilih glede robatosti in surovosti. Iz Italije je še iz leta 1555. ohranjena razprava o igri z žogo, ki do podrobnosti obravnava to ljudsko igro in vsebuje tudi nekatera splošna pravila zanje. Po teh pravilih je šlo pri tej igri za neke vrste mešanega preganjanja žoge, ki bi bilo najbolj podobno modernemu rubyju. Najpomembnejše središče za to igro je bila Florenca. Proti koncu 18. stol. je ta igra po Italiji iz neznanih vzrokov čisto zamrla, medtem ko je v Angliji živela dalje in se polagoma iz ljudskega razvedrila razvila v samostojno sportno panogo. Nekako tako kakor Angleži zatrjujejo tudi Francozi, da so prvi na svetu uvedli nogomet med sporte. Ugotovljeno je, da je bil najstarejši nogomet neka kombinacija med metanjem in suvanjem večje ali manjše žoge in se je šele polagoma iz te igre razvil nogomet v dandanašnji obliki, ki je mednarodno priznana in v velikih číslih pri najbolj naprednih narodih sveta.

s— SK Hermes je sklical sestanek svojih tabletenških igralcev. Zberejo naj se drevi ob 18.15 pred kavarno »Evropo«!

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE

Male oglase za nedeljsko številko

oddajajte že med tednom, najkasneje pa v petek. Le za te oglase lahko jamčimo, da bodo zanesljivo objavljeni v nedeljski številki. V soboto sprejemamo „Male oglase" za nedeljsko številko samo še do 11. dopoldne, vendar pa jih bomo mogli objaviti le, v kolikor bosta dopuščala prostor in čas.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41
V veselem, nadvse zabavnem filmu
VELETURIST
bomo videli, kako je kaznovan možiček, ki je hotel preživeti vesele pustne večere brez svoje ženke!
V glavnih vlogah: Joe Stöckel, Trude Hesterberg, Alice Treff i. t. d.
Predstave ob delavnikih: ob 15. in 17.30 uri; ob nedljah: ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri

KINO UNION Telefon 22-21
Vse osrečiti more le Hans Moser
Da bi bil vsemogočen
Hans Moser, Irene von Mayendorff, Lotte Lang, Ruth Eweler, Ivan Petrovič i. t. d.
Predstave: ob 15.30 in 17.30

KINO SLOGA Tel. 27-30
Odlična igralska dvojica Magda Schneider in Albert Matterstock v velezabavnem filmu
LJUBAVNA KOMEDIJA
Sodelujejo: Lizzi Waldmüller, Johannes Riemann, Rudolf Carl in drugi
Predstave ob delavnikih ob: 15. in 17., v nedeljo ob: 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri
Nabavite si vstopnice v predprodaji!

Daphne du Maurier: 41

FRANCOZOV ZALIV

Roman

»In potem?«

»Ne, ne vem. To morate vi povedati. Nemodro je snovati načrte, načrti tako radi izpodletijo.«

»Toda za vašo vrnitev hočeva imeti izgovor. Za izgovor vzameva, da ste prišli z menoj zajtrkovat. Nato se popeljeva s čolnom po reki navzdol. Spet boste lovili ribe, a to pot z večjim uspehom kakor takrat.«

»Bova ujela mnogo rib?«

»Tega nocoj ne bova določala, to naj bo odloženo do danega trenutka.«

»In po ribolovu bova plavala,« je nadaljevala, »opoldne, ko bo sonce najbolj vroče pripekalo na vodo. Nato bova jedla, potem pa spala vznak kje ob bregu. In ko se plima prevrne, si bo prišla čaplja iskat hrane, pa jo boste lahko spet risali.«

»Ne, čaplje ne bom risal.« je dejal, »čas je, da napravim novo risbo ‚Galebovega' ladijskega vajenca.«

»In tako naprej naslednji dan,« je dejala, »in tretji dan in četrti. In nobene preteklosti, nobene prihodnosti, samo to, kar je danes.«

»A danes,« je rekel, »danes je najdaljši dan. Kresni dan je. Ste to pozabili?«

»Ne, nisem pozabila.«

Nekje, je pomislila, preden je zaspala, nekje je neka druga Dona; v Londonu leži v veliki postelji z baldahinom, nemirna in sama; nič ne ve o tej noči ob robu zaliva, ali o »Mouette«, ki je tam zasidrana v vodi, ali o njegovem hrbtu, ki se tu v temi naslanja na mojega. Ona spada v to, kar je bilo včeraj. Tega tu ni deležna. In nekje je tudi jutrišnja Dona, Dona prihodnosti, Dona čez deset let, ki ji bo vse to predmet ljubezni in spomina. Marsikaj utegne biti tedaj pozabljeno: grgranje oseke v blatnih jamah, temno nebo, temna voda, grozničavo drhtenje dreves za nama in sence, ki jih mečejo predse; duh po mladi praprotI in mahu. In če bi se tudi druge reči pozabile: dotik rok, toplota in vsa milina, nikoli ne bo pozabljen mir, ki sva ga dala drug drugemu, nikoli ne pokoj in tihota.

Ko se je zbudila, so stala drevesa v sivi svetlobi; megla je ležala nad vodo; labodi so kakor jutranje prikazni pluli po zalivu navzgor. Pepel na kurišču je bil bel kakor prah. Pogledala ga je ležečega zraven nje in spečega, in se vprašala, zakaj so moški, kadar spe, podobni otrokom? Vse gube so zaglajene, vsaka zavest izbrisana; spet so tisti mali dečki kakor v davnih dneh. V prvem hladnem dihu jutra se je nekoliko zgrozila; nato je odvrgla odeje, stopila z bosimi nogami v pepel ugasnega ognja in gledala za galebi, ko so izginjali v megli.

Zdaj se je sklonila po svoj plašč, se ogrnila z njim in krenila z nabrežja proti drevesom in proti ozki stezi, ki je vodila v Navron.

Skušala je spet ujeti nit svojega navadnega življenja: otroka v njihovih posteljah, Jamesa v njegovi zibelki, z rdečim obrazkom in stisnjenimi peščicami; Henrijeto, ležečo na obrazu kakor zmerom, z lepimi kodri, razmršenimi po blazni; zraven njiju Pruo, kako spi z odprtimi usti. Med tem pazi zvesti William na hišo in laže — zaradi nje in zaradi svojega gospodarja.

Kmalu se bo megla zredčila, sonce se bo vzdignilo izza dreves na oni strani reke. Prav ta mah, ko je stopila iz gozda in na trato, je jutrnji žarek obsijal Navron House. Dvorec je spal mirno in z zaprtimi okenicami, in Dona je stala in ga objemala z očmi. Splazila se je po travi, oškropljeni s srebrno roso, in poskusila odpreti vrata, ki so bila seveda zaklenjena. Počakala je in krenila potem na dvorišče za hišo, kajti William je imel okno na tisto stran. Mogoče jo bo slišal, če ga tiho pokliče. Prisluhnila je pod njegovim oknom. Odprto je bilo, zastor ni bil potegnjen. »William,« je zaklicala, »William, ali ste tu?« Nič odgovora. Sklonila se je po majhen kamen in ga vrgla v šipo. Tisti hip se je pokazal njegov obraz; najprej je ostrmel, kakor da vidi prikazen, nato je položil prst na usta in izginil. S tesnobo v srcu je čakala, kajti njegov obraz je bil videti bled in nenaspan. James je bolan, je pomislila, James je mrtev. Povedal mi bo, da je James mrtev. Slišala ga je, kako je tiho odrival zapahe na velikih vratih; vrata so se nekoliko odprla, da je mogla noter. »Otroci?« je vprašala in ga zgrabila za rokav, »so mar otroci bolni?« Odkimal je, hkratu pa ji je mignil, naj molči, in se ozri proti stopnicam v veži.

Stopila je v hišo, pogledala okrog sebe, in srce ji je jelo utripati v nenadnem razumevanju. Videla je plašč, ki je ležal čez stol, jahalni bič, nered, kakršen »običajno nastane po vsakem prihodu; glej, tam je ležal klobuk, ki ga je bil nekdo malomarno vrgel na kamenita tla, in še en bič in debela potna odeja.

»Sir Harry je prišel, milostiva gospa,« je rekel William. »Tik pred sončnim zahodom je prijezdil iz Londona. Lord Rockingham je z njim.« Nič ni rekla, še vedno je zrla na veliki plašč. In zdajci je začula od zgoraj rezko bevskanje majhnega prepeličarja.

William se je spet ozri proti stopnicam; drobne oči v bledem obrazu so se mu zasvetile, a Dona je molče zmajala z glavo. Po prstih je krenila skozi vežo v salon. William je prižgal dve sveči, nato se je ustopil pred njo, čakaje, kaj poreče.

»Kakšen vzrok je navedel?« je vprašala. »Zakaj sta prišla?«

»Sodim, da sir Harry v Londonu brez vas, milostiva gospa, ni imel miru, in Rockingham je moral reči kaj takega, kar ga je pripravilo, da se je odločil za pot. Menda je njegovo lordstvo v Whitehallu srečalo nekega sorodnika lorda Godolphina, ki mu je dejal, da bi bila navzočnost sira Harryja v Cornwallu ta mah močno zaželena. To je vse, kar sem mogel posneti po njunem razgovoru za mizo, milostiva gospa.«

»Da,« je rekla Dona, kakor bi ga ne bila slišala, »da, najbrže je bil Rockingham. Harry je prelen, da bi hodil semkaj, ne da bi ga kdo pregovoril.«

William je negibno stal pred njo in držal svečo v roki.

»Kaj ste rekli gospodu Harryju?« je vprašala, »ako ste ga mogli udržati, da ni šel v mojo spalnico?«

Zdaj se je na Williamovem obrazu prvič pokazal rahel nasmeh; razumevajoče je pogledal gospo.

Schriftleiter [illegible] Dolenc. — Für das Zeitungsverlag »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant. — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle - Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jerman. — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič

MALI OGLASI

Služba dobi

SLUGO mlajšega, kateri izvršuje tudi inkaso z odgovarjajočim jamstvom ali priporočilom, išče podjetje. Naslov se izve v upravi lista. 21372-1a

AVTOMEHANIKA, še dva, dobra, sprejme takoj ADLER-Service — Kenda, Kersnikova 2. 21402-1a

POŠTENO DEKLE za vsa domača dela, iščem. Plača in hrana dobra Naslov v ogl. odd. Jutra. 21269-1a

Prodam

ZIMSKO SUKNJO predvojno blago, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Omerza, Bleiweisova 6. 21289-6

VEČ VINSKIH SODOV ugodno prodam. Miličič, gostilna »Na-Nas«, Bleiweisova 12. 21267-6

BLAGO ZA PLAŠČ damsko, staro, volneno, odlično, prodam. Ogled Rimska cesta 9/II, vrata 16. 21318-6

ŠIVALNI STROJ nov, pogrezljiv, moderen, prvovrstne znamke, prodam za lir 5000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo primerna cena«. 21312-6

ŠIVALNI STROJ »Singer«, nov pogrezljiv po nizki ceni prodam. Salendrova 6/III. Šeme. 21389-6

OTROŠKO KOŠARICO na kolesih, zelo lepo, opremljeno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21379-6

LISICA navadni Oposum, zelo poceni naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21332-6

BLAGO temnozeleno za moško obleko, prodam. Strelliška 24, pritličje, desno. 21329-6

ŠIVALNI STROJ »Gritzner« in gašperček, se proda. Vegova ulica 8, Orešič. 21413-6

MOŠKO SUKNJO, lepo, zimsko, ter obleko, parkrat nošeno, ugodno prodam. Ratajc, Gosposvetska 10/I, desno. 21399-6

PARKELJČKE iz žemljic štev. 2, večja količina na prodaj. Poizve se iz prijaznosti pri Adela Kenda, Kersnikova 2. 21403-6

HLEVSKI GNOJ prodam ali zamenjam za korenje alj krompir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21244-6

PERZIJANER PLAŠČ, krasen, brezhiben, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra pod »Perzijaner«. 21253-6

PIROT. PREPROGO 2×1½ m prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21325-6

SPALNI FOTELJ zložljiv, svetel les, dobro ohranjen, prodam za lir 2400. — Temnomodri zimski plašč za srednjo postavo za lir 1000 prodam. — Kupim italijansko knjigo »La Croce«, trgovina Sever, Marijin trg 2. 21273-6

Kupim

KEPO IN ZELJE za ribanje ter korenje in peso za krmo, kupuje Gospodarska zveza, Bleiweisova 29. 21183-7

STRUŽNICO za les (Hobelmaschine), kupim. Albanska 39, pritličje, desno. 21252-7

LJUBLJANSKI ZVON tudi posamezne letnike, oziroma mesečnike, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lj. Zvon«. 21284-7

ZNAMKE kompl. zbirko ali posamezne partije, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »namke«. 21285-7

KUPIM vse dosedaj izišle dele knjige »Das grosse Weltgeschehen«. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Herbert v. Moos«. 21408-7

ŠKORNJE, dobro ohranjene, najraje črne, št. 42, 43 kupim. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Potrebujem«. 21994-7

Ullman: ENZIKLOPEDIE der technischen Chemie kupim ali vzamem na posodo proti odškodnini. Šmartinska 24-Ia. 21282-7

VSE STEKLENCE kupuje po najvišji ceni »Metalia«, Gosposvetska 16, nasproti Delavskega doma. 21265-7

Posest

HIŠO tristanovanjsko, zamenjam za enako ali manjšo. Maurarjeva ul. 23. Potočnik. 21327-20

POSESTVO v bližini Ljubljane, se odda v najem ali v odstotkih prijelka, resnim, poštenim ljudem. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo posestvo«. 21189-20

HISO eno- ali dvostanovanjsko, znotraj bloka, kupim. Cena do 150.000 lir. Ponudbe sv. Petra cesta 30/I. 21278-20

Stanovanja

1-SOBNO STANOVANJE išče kjer koli zakonski par brez otrok. Plača mesec v naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zakonski«. 21114-21a

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO, veliko, s souporabo kuhinje, oddam 1. decembra zakoncema brez otrok. Vodnikova 13/I, Kapun. 21291-23

OPREMLJENO SOBO s souporabo kopalnice takoj oddam v središču mesta. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21277-23

OPREMLJENO SOBO oddam takoj solidnemu gospodu. Center, dvigalo, kopalnica. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21246-23

Sobe išče

OPREMLJENO SOBO išče mirni, starejši, zakonski par — domačini. Souporaba kuhinje — Lastno perilo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Harmonija«. 21112-23a

SOBICO z souporabo štedilnika zvečer, iščem v centru ali v bližini za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren«. 21374-23a

Razno

MOJE domo se kuhanja. Praktična kuharska navodila za moške. 10 lir. Dobi se povsod. 21304-37

KLAVIR, HARMONIKO odlično, s 75 basi in registrom, zamenjam za radio aparat. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21308-37

AKTOVKA mi je padla v četrtek zvečer iz tramvaja. Odda naj se proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 21376-37

ČRNA TORBICA, ročna z legitimacijo, lornjonom itd. sem izgubila 25. nov. dopoldan. Najditelju dam dobro nagrado. Izročiti v ogl. odd. Jutra ali na policiji. 21358-37

MODRO TORBICO sem izgubila dne 25. nov. ob pol 5. uri v avtobusu za Bežigrad. V njej so tri legitimacije na ime Vodlak in mesarska knjižica in druge stvari. Prosim poštenega najditelja, da jo naj proti nagradi vrne v upravi Jutra. 21414-37

HARMONIK. TEČAJ Dijake, dijakinje in ostalo mladino vabimo, da se vpišejo v harmonikarski tečaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20656-37

ŽELEZNIČ. KOVČEG zamenjam za večjo žensko torbico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Usnje«. 21264-37

GOJZERJE 37, neokovane, skoraj nove, zamenjam za gojzerje 39. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 21324-37

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Brez posredovalca, Najraje Bežigrad-Šiška, Brezhiben, Čez dan odsotna, Član družine, Dopoldne, Dekle, Dober prijatelj, Dve mali punčki, Delavka, Dobro plačam, Družabnica, Denar ali protivrednosti, Ekonomičen 1000, Gugalni konj, Harmonija, Iz pločevine, Jeklenka, Igračka, Krasna okolica, Lepo urejena, Lutzova peč, Moj značaj — moja bodočnost, Miren, Nemška konverzacija, Nova, Opis in cena, Preprosto dekle, Potrebni znesek, Prevoz vina, Plinska peč, Preprosto dekle, Po možnosti ob tramvaju, Pohištvo, Papir, Pošten in trezen, Prometna parcela, Protiusluga, Predelava, Priložnost, Prilika, Pridna in poštena, Rabim nujno denar, Risanje, Resničen, Radioaparat alj harmonika, Središče mesta, Strogo zanesljiva, Stalno, Športne sanke, Takoj, Trg. podjetje, Ugodno, Upokojenec, Vestna, Vlak, Vogalna hiša, Znotraj bloka, Za 1. dec., Zvon, 39 in 42, 38 500.